

HAZIR GIYİM SANAYİİ SEKTÖR ANALİZİ

T.C. Dicle Kalkınma Ajansı
Batman Yatırım Destek Ofisi

2011

İçindekiler

SUNUŞ	5
1. DÜNYADA TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SANAYİİ.....	6
2. TÜRKİYE'DE TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SANAYİİ.....	7
2.1 Rakamlarla Sektör Analizi.....	7
2.2 Kamu Politikaları.....	8
2.3 Türkiye'de Sektörün Doğru Seyri ve Sosyal Yapıya Etkisi.....	9
2.4 Adıyaman Tekstil ve Hazır Giyim Kümesi Örneği	10
3. BATMAN'DA TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SANAYİİ	15
3.1 Batman Hazır Giyim İmalat Şirketleri.....	15
3.2 Sektörün İstihdama Katkısı.....	17
3.3 Şirketlerinin Personel Yapısı ve İK Politikası.....	18
3.4 Sektörün Geleceği.....	19
3.5 Olası Projeler.....	23
4. GÜÇLÜ YANLAR – ZAYIF YANLAR.....	24
5. STRATEJİLER	25
5.1 Kısa Dönem Stratejileri	25
5.2 Orta Dönem Stratejileri	26
5.3 Uzun Dönem Stratejileri	27
5.4 Dokuzuncu Kalkınma Planı Açısından Temel Yansımalar	28
6. KAYNAKÇA	28
EK 1: SEKTÖR ÇALIŞANLARINA UYGULANAN ANKET SONUÇLARI.....	29
EK 2: 2023 TÜRKİYE İHRACAT STRATEJİSİ HAZIR GİYİM VE	
KONFEKSİYON SEKTÖRÜ ÇIKTILARI	31
EK 3: TGSD-ESDH HAZIR GİYİM SEKTÖR ENDEKSLERİ ŞUBAT 2011	39

Sunuş

Tekstil ve hazır giyim sanayii geliştirmekte olan ülkelerin ekonomisinde lokomotif sektör olma özelliğine sahip olup sanayileşme sürecine geçişte etkin rol oynamaktadır. Ayrıca sektörünün emek yoğun bir sektör olması, bu tür ülkelerdeki istihdam sorununa da ilaştır.

Tekstil; elyaftan başlayarak iplik, dokuma, örme, boya ve baskı gibi süreçleri, hazır giyim ise bu süreci kullanım eşyasına dönüştürecek işlemleri kapsamaktadır. Elyaftan iplik ve mamul kumaşa kadar olan kısım tekstil, kumaştan giyim eşyası elde edilene kadar olan süreç ise hazır giyim sektörünün içinde değerlendirilmektedir.

Ülkemizde tekstil ve hazır giyim sanayii imalat sanayi içinde öncü sektör konumundadır. Tekstil ve hazır giyim sektörü; imalat sanayi içinde üretim, ihracat ve istihdam açısından ilk sırada yer almaktadır. Ülke ekonomisinde bu denli büyük paya sahip olan tekstil ve hazır giyim sanayinde meydana gelecek dalgalanmalar etkisini tüm ülke ekonomisi üzerinde göstermektedir.

Dünya’da tekstil ve hazır giyim sektörlerinin Batı’dan Doğu’ya kayma eğilimi içerisinde olduğu bu dönemde Türkiye sahip olduğu avantajlı konumu koruyarak ve ileri teknoloji kullanımı ile mevcut konumunu besleyerek bu büyük sektörde hak ettiği yere ulaşma hedefindedir. Bu hedefin gerçekleşmesinde tekstil ve hazır giyim sanayiine yönelik teşviklerin yanı sıra mevcut tekstil üretim merkezleri kümelenme çalışmaları da büyük önem taşımaktadır.

Bu yeni eğilimde ülkemiz tekstil ve hazır giyim sektörünün lider ülkelerinden biri olması; yeni rekabet koşullarına uyum sağlanması, markalaşma ve ürün çeşitliliğini sağlamanın yanında ileri teknoloji üretim tekniklerini kullanımını başarısıyla sağlanabilecektir. Bu anlamda atılacak ilk adımlardan biri de ülkemiz tekstil ve hazır giyim sektörünün üretim, kapasite kullanımı, istihdam gibi tüm dinamikleri ile araştırılması, mevcut durumun tespiti, ihtiyaç analizi ve ileriye dönük stratejilerin tespiti önem arz etmektedir. Bu kapsamda Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından ortaya konacak olan Tekstil, Hazır Giyim, Deri ve Deri Ürünleri Sektörü 2011–2014 Yılı Stratejik Planı hazırlık aşamasındadır.

Elinizdeki bu dokümanda, resmi kaynak taraması sonucu oluşan Türkiye geneli görünümünün yanı sıra ağırlıklı olarak Batman özelinde saha araştırmaları sonucu edinilen sektöre ilişkin mevcut duruma dayanarak ileriye dönük olası eylemler vurgulanmak istenmiştir.

Batman merkezde yer alan eski tekel binaları ve havaalanı binasını içine alarak oluşan Tekstil Kent bölgesindeki 7 tanesi üretimde 2 tanesi başlangıç aşamasında olan 9 şirket, Kozluk ve Beşiri’de eski tekel binasını kiralayan 2 şirket ve merkez ilçede faaliyet gösteren ve Batman Organize Sanayi Bölgesi’ne taşınacak 2 şirket ile yüz yüze yapılan mülakat, katılımlı toplantılar ve anket çalışmaları sonucunda Batman ilinde canlanan hazır giyim imalatı konusunda genel bir fikir sahibi olunmuştur. Ayrıca bu 13 şirket arasından seçilen 5 şirketin çalışanlarına anket uygulanmış ve sektör için en önemli unsur olan insan kaynakları yapısı araştırılmıştır. Raporun sonunda Türkiye İhracatçılar Birliği’nin 2011 Nisan ayında yayımladığı “2023 Türkiye İhracat Stratejisi’nin Uygulamaya Aktarılması ve Sektörel Kırılımı” raporunun içinde değinilen “Hazır Giyim ve Konfeksiyon Sektörü Kritik Çıktıları” ile Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği’nin her ay yayımladığı “Hazır Giyim Sektör Endeksleri” bülteninin 2011 Şubat ayı verilerine ek olarak yer verilmiştir.

1.

DÜNYADA TEKSTİL

VE HAZIR GİYİM SANAYİİ

Büyük oranda iş gücündeki maliyetlerin şekillendirdiği tekstil ve hazır giyim sektörü dünya genelinde daha çok sosyal açıdan az gelişmiş ülkelerin ekonomilerinin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Günümüzde Çin, Bangladeş, Hindistan, Hong Kong, Endonezya gibi iş gücü maliyetlerinin çok düşük olduğu ülkeler sektörün imalat kısmında ilk sıralarda yer almaktadırlar. Konumu itibariyle Avrupa perakende şirketlerinin tercih sebebi olan Türkiye'nin ise rekabet içinde olduğu segment bu ülkelerden oldukça farklıdır. Yurtiçinde kaliteli işlerin çıkması ve maliyetlerin Avrupa imalatına nazaran çok daha düşük olması ülkemizi daha üst bir skalaya taşımış saygın perakende şirketlerinin güvenerek iş ortamı yakaladığı bir pozisyona gelmesini sağlamıştır.

“Dönem itibariyle Kuzey Afrika ülkelerindeki demokrasi dalgası (domino etkisi) sonucu oluşan iç karışıklıklar da hesap edildiğinde Türkiye için konjonktür avantajlarının olduğu söylenebilir.”

Hazır giyim sektörünün en büyük pazarı Amerika'dır. Amerika'yı Almanya ağırlıklı bir piyasanın oluşturduğu Avrupa ülkeleri takip eder. Avrupa ülkelerinin risk oranını paylaştırarak ürün elde ettiği piyasada, lojistik açıdan gecikmelerin yaşanmasından dolayı ancak 2-3 ay sonrasında raflara yerleşen uzak doğu ürünleri pazarın belli bir kısmını oluştururken kıtaya yakın Kuzey Afrika ülkeleri ile Türkiye pazarın diğer bir kısmını oluşturmaktadır. Benzer dağılım Türkiye yurtiçi piyasalarında da geçerlidir. Ülkemiz ürünlerinin kalitesinin yanında, Uzakdoğu ürününün hızlı değişen moda ayak uyduramamasına ve lojistik risklere karşın ülkemiz ürünleri, Avrupa'daki perakende şirketleri için bir emniyet supabıdır.

Dünyada En Çok Tekstil İthalatı Yapan İlk 10 Ülke - 2009

Ülke	Yapılan İthalat (1000 \$)	Pay
Çin	19.789.145	15,7
Hong Kong	9.726.199	7,7
Almanya	9.423.607	7,5
ABD	8.464.548	6,7
İtalya	6.992.940	5,5
Türkiye	6.294.238	5,0
Fransa	4.491.287	3,6
Meksika	4.289.428	3,4
Endonezya	3.890.121	3,1
G. Afrika	3.729.448	3,0
İlk 10 Ülke Toplam	77.090.961	61,1
Dünya Toplamı	126.257.792	100

Dünyada En Çok Hazır Giyim ve Konfeksiyon İthalatı Yapan İlk 10 Ülke - 2009

Ülke	Yapılan İthalat (1000 \$)	Pay
ABD	76.703.638	15,7
Almanya	34.461.074	7,7
Japonya	27.456.099	7,5
İngiltere	22.751.499	6,7
Fransa	21.995.708	5,5
İtalya	15.769.708	5,0
Hong Kong	15.059.358	3,6
Belçika	9.364.212	3,4
Kanada	7.859.210	3,1
İsviçre	5.417.252	3,0
İlk 10 Ülke Toplam	236.801.591	79,8
Dünya Toplamı	296.600.985	100

Kaynak: Trademap ITC - 2009

2.

TÜRKİYE'DE TEKSTİL VE HAZIR GIYİM SANAYİİ

2.1 Rakamlarla Sektör Analizi

Türk Tekstil ve Hazır giyim Sektörü, hem yarattığı istihdam hem de aylık 1 milyar doları aşan ihracat geliriyle Türkiye ekonomisinin itici gücü konumundadır. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun Ocak 2010 tarihli verilerine göre tekstil ve hazır giyim sektöründe toplam 687 bin 441 sigortalı işçi çalıştığı görülmektedir, genel anlamda sektörde toplam 2,5 milyon kişi istihdam edildiği tahmin edilmektedir. Yine SGK verilerine göre, tekstil ve hazır giyim Sektöründe toplam 40 bin 320 işyeri kayıtlıdır.

Genel İhracat Performansı İçinde Tekstil ve Hammaddeleri İhracatının Payı

	2009 Ocak-Temmuz 1000 \$	2010 Ocak-Temmuz 1000 \$	Değişim %
Türkiye Genel İhracatı	56.778.185	64.238.856	13,1
Sanayi İhracatı	44.587.011	52.736.806	18,3
Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler İhracatı	4.101.301	4.970.069	21,20
Tekstil ve Hammaddeleri İhracatı	2.984.631	3.650.583	22,30
Tekstil ve Hammaddeleri İhracatının Sanayi İhracatındaki Payı %	6,7	6,9	2,99
Tekstil ve Hammaddeleri İhracatının Tarıma Dayalı İşlenmiş Ürünler İhracatındaki Payı %	72,8	73,5	0,96

Kaynak: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları

Krizden otomotivle birlikte en çok etkilenen sektörlerden biri olan tekstil, 2010 yılından itibaren ilerleme kaydetmeye başlamıştır. 2009 yılını tekstil ihracatında %19 düşüşle kapatan sektör, 2010 yılında ihracat çıtasını yeniden yükseltmiştir.

Yıllar	Tekstil (milyon \$)				Hazır Giyim (milyon \$)			
	İhracat	Değişim %	İhracat	Değişim %	İhracat	Değişim %	İhracat	Değişim %
2000	2.845	-	3.213	-	7.256	-	256	-
2001	3.060	7,6	2.745	-14,6	7.335	1,1	222	-13,3
2002	3.158	3,2	3.819	39,1	8.897	21,3	263	18,5
2003	3.943	24,9	4.665	22,2	11.178	25,6	406	54,4
2004	4.952	25,6	5.661	21,4	12.652	13,2	622	53,2
2005	5.466	10,4	5.947	5,1	13.414	6,0	750	20,6
2006	6.143	12,4	6.352	6,8	13.551	1,0	1.035	38,0
2007	6.363	3,6	8.039	26,6	15.563	14,8	1.516	46,5
2008	6.640	4,4	7.301	-9,2	15.234	-2,1	2.117	39,6
2009	5.373	-19,1	6.297	-13,8	12.856	-15,6	2.016	-4,8

Kaynak: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları

Dünya Ticaret Örgütü'nün 2009 yılı uluslararası ticaret istatistikleri raporuna göre 2008 yılı toplam dünya tekstil ihracatı 250,198 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya tekstil ihracatı içindeki payı %3,75, AB'nin ise %32'dir. Türkiye'de toplam ihracatın %7,12'ini, AB'de toplam ihracatın %1,4'ünü tekstil ihracatı teşkil etmektedir. Dünya tekstil ithalatının %2,1'ini Türkiye, %31,9'unu AB yapmaktadır.

2008 yılı toplam dünya hazır giyim ihracatı 361,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin dünya hazır giyim ihracatı içindeki payı %3,73, AB'nin payı ise %31,1'dir. Hazır giyim ihracatı Türkiye toplam ihracatı içinde %10,3'lük, AB hazır giyim ihracatı AB toplam ihracatı içinde %1,9'lık pay oluşturmaktadır. Hazır giyim dünya ithalatında ülkemizin payı %0,6 iken, AB'nin payı %47,3 dür. Ayrıca ülkemiz, yaklaşık 130 milyar dolar ticaret hacmine sahip dünya deri ve deri ürünleri sektöründe % 1 paya sahiptir.

Başlıca Ülke Grupları İtibariyle Türkiye Tekstil İhracat Kaydı

İhracat Yapılan Ülke Grubu	2009 Ocak-Temmuz 1000 \$	Pay %	2010 Ocak-Temmuz 1000 \$	Pay %	2009/2010 Değişim %
AB Ülkeleri Toplamı	1.497.030	50,2	1.684.501	46,1	12,5
Diğer OECD Ülkeleri Toplamı	120.583	4,0	174.866	4,8	45
Diğer Avrupa Ülkeleri Toplamı	79.727	2,7	85.530	2,3	7,3
Eski SSCB Ülkeleri Toplamı	384.522	12,9	594.560	16,3	54,6
Ortadoğu Ülkeleri Toplamı	278.265	9,3	312.209	8,6	12,2
Afrika Ülkeleri Toplamı	278.028	9,3	367.749	10,1	32,3
Diğer Asya Ülkeleri Toplamı	108.827	3,6	145.455	4	33,7
Diğer Ülkeler ve Bölgeler Toplamı	237.649	8	285.713	7,8	20,2
Toplam Tekstil İhracat Kaydı	2.984.631	100	3.650.583	100	22,3

aynak: İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları

Başlıca Ülke Grupları İtibariyle Türkiye Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracat Kaydı

İhracat Yapılan Ülke Grubu	2009 Ocak-Temmuz 1000 \$	Pay %	2010 Ocak-Temmuz 1000 \$	Pay %	2009/2010 Değişim %
AB Ülkeleri Toplamı	5.988.070	80,7	6.703.031	80,3	11,9
Diğer OECD Ülkeleri Toplamı	349.249	4,7	424.992	5,1	21,7
Diğer Avrupa Ülkeleri Toplamı	52.156	0,7	50.156	0,6	-3,8
Eski SSCB Ülkeleri Toplamı	214.702	2,9	296.478	3,6	38,1
Ortadoğu Ülkeleri Toplamı	269.812	3,6	328.725	3,9	21,8
Afrika Ülkeleri Toplamı	164.213	2,2	172.089	2,1	4,8
Diğer Asya Ülkeleri Toplamı	30.492	0,4	40.529	0,5	32,9
Diğer Ülkeler ve Bölgeler Toplamı	355.025	4,8	332.497	4	-6,3
Toplam Konfeksiyon İhracat Kaydı	7.423.719	100	8.348.497	100	12,5

Kaynak: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları

Türkiye'den En Fazla Tekstil ve Hammaddeleri İhracatı Yapılan 10 Ülke - 2010 Ocak/Haziran

Ülke	Yapılan İhracat (1000 \$)	Pay
Rusya	373.315	12,4
İtalya	296.292	9,8
Almanya	171.875	5,7
Romanya	125.472	4,2
İran	113.904	3,8
Polonya	107.868	3,6
Bulgaristan	107.620	3,6
ABD	107.258	3,5
Mısır	103.647	3,4
İngiltere	102.146	3,4
Dünya Toplamı	3.022.695	100

Türkiye'den En Fazla Tekstil ve Hammaddeleri İthalatı Yapılan 10 Ülke - 2010 Ocak/Haziran

Ülke	Yapılan İhracat (1000 \$)	Pay
Çin	674.529	15,3
ABD	471.492	10,7
Hindistan	390.174	8,9
Endonezya	249.552	5,7
İtalya	231.288	5,3
Almanya	206.899	4,7
Pakistan	187.114	4,2
Suriye	178.479	4,1
Güney Kore	141.998	3,2
Yunanistan	134.740	3,1
Dünya Toplamı	4.403.373	100

Kaynak: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları

Küresel ekonomik krizin akabinde ülkelerin toparlanma sürecine girmesi ülkemizde de öncü sektör konumunda olan tekstil ve hazır giyim sanayiinde olumlu gelişmeleri beraberinde getirmiştir. AB ülkelerinde olumsuz yönde seyreden ekonomik konjonktürün etkisi ile ülkemizden AB ülkelerine yapılan tekstil ihracatındaki artış, toplam tekstil ihracatında yaşanan oransal artıştan daha düşük bir seviyede kalmıştır.

Türkiye'den En Fazla Hazır Giyim İhracatı Yapılan 10 Ülke - 2010 Ocak/Haziran

Ülke	Yapılan İhracat (1000 \$)	Pay
Almanya	1.702.010	25,3
İngiltere	943.873	14,0
Fransa	546.575	8,1
İspanya	504.970	7,5
İtalya	356.440	5,3
Hollanda	329.675	4,9
Belçika	197.566	2,9
Danimarka	196.124	2,9
ABD	184.946	2,7
İsveç	137.869	2,0
Dünya Toplamı	6.737.232	100

Türkiye'den En Fazla Hazır Giyim İthalatı Yapılan 10 Ülke - 2010 Ocak/Haziran

Ülke	Yapılan İhracat (1000 \$)	Pay
Çin	316.639	28,6
Bangladeş	254.378	23,0
Hindistan	93.463	8,5
Sri Lanka	54.248	4,9
İtalya	53.759	4,9
Vietnam	28.770	2,6
Pakistan	28.711	2,6
Mısır	24.871	2,2
İsviçre	21.759	2,0
Fas	18.284	1,7
Dünya Toplamı	1.105.919	100

Kaynak: İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri Kayıt Rakamları

2.2 Kamu Politikaları

Personel maliyetlerinden sonra sektör firmalarını zora sokabilen diğer iki mali yük enerji ve vergi oranlarıdır. Ağır vergiler, enerji, istihdam gibi girdilerin getirdiği yükler nedeniyle bazı hazır giyim firmalarının yurt dışında fason üretim yaptırılmaları yerli konfeksiyon yan sanayicilerinin kapasitelerinde azalmalara neden olmaktadır.

Vergi Oranları

2011 Temmuz ayından itibaren uygulamaya geçirilmek üzere tekstil ürünleri ithalinde %20, konfeksiyon ürünleri ithalinde %30 oranında ilave gümrük vergisi getirildi. Yerli üreticileri korumak amacıyla Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın açtığı korunma önlemi soruşturmasına paralel olarak Bakanlar Kurulu, söz konusu tekstil ve konfeksiyon ürünlerinin ithalatında %20-30 arasında ilave gümrük vergisi uygulanmasına karar vermiştir. Karar, imalatçının yüzünü güldürürken diğer tarafta perakendecilerin tepkisini çekmiştir. Bu karara karşı sektördeki öncü perakende şirketlerinin de satış fiyatlarına 21 Temmuz'dan itibaren %20-30 oranında bir zam yapması beklenmektedir.

“Temmuz ayında uygulamaya geçirilecek ek gümrük vergisi ile birlikte perakende-imalatçı dengesinde imalatçının avantaj elde edeceği piyasa için üreticiler tarafından özel bir planlama yapılıp stratejiler belirlenmelidir.”

Teşvikler

Tekstil Kent içinde faaliyette bulunan şirketlerden biri hariç diğerleri başlangıç döneminin verdiği sıkıntılar nedeniyle teşvik programlarından yararlanamamaktadırlar. Yeterliliği ispatlamak için gerekli belgeleri edinerek kısa zaman içinde destek programlarından yararlanabilecek bir yapı kazanmaları için de kolaylaştırıcı yolların açılması önem arz etmektedir. Bu tekstil ve hazır giyim sanayi bölgesinde Hazine Müsteşarlığı tarafından verilen Yatırım Teşvik Belgesi'ne sahip sadece bir şirket yer almaktadır. Tekstil Kent dışında kurulu/kurulacak şirketlerin tamamı bu belgeye sahiptir. Bu belge ile Bölgesel Teşvik Sistemi'nde 4. bölgede bulunan Batman ilinde yatırım yapan/yapacak için şirketler, KDV istisnası, vergi indirim, sigorta primi, faiz desteği, yatırım yeri tahsisi ve gümrük vergisi muafiyeti gibi desteklerden yararlanabilmektedirler.¹ Bu destekler tekstil ve hazır giyim sanayi için aşağıdaki tabloda gösterilen yatırım konuları ve asgari yatırım tutarları kapsamında geçerlidir.

Bölgesel Teşvik Sistemi Kapsamında Batman İçin Geçerli Tekstil Sektörü Destekleri

SEKTÖRÜN US 97 KODU	Bölgesel Teşviklerden Yararlanacak Sektörler	Asgari Yatırım Tutarları ve Kapasiteleri
17	*Tekstil ürünleri imalatı	Tekstilin aprenmesi yatırımları için 15 Milyon TL, diğer yatırım konularında 500 Bin TL
18	Giyim eşyası imalatı	500 Bin TL
19	Derinin tabaklanması ve işlenmesi	500 Bin TL
	Akıllı çok fonksiyonlu teknik tekstil	500 Bin TL

*Tekstil sektöründe; kütlü pamuk işleme yatırımları ve sentetik elyaf ve sentetik iplik üretimine yönelik komple yeni,tevs, entegrasyon cinsindeki yatırımlar teşvik edilmez. iplik ve dokuma (yün ipliği, akıllı ve çok fonksiyonlu teknik tekstil, halı, tafting, dokunmamış-örülmemiş kumaş, çuval hariç) konularında sadece modernizasyon cinsindeki yatırımlar teşvik edilir.

¹ <http://www.hazine.gov.tr/irj/go/km/docs/documents/Hazine%20Web/Mevzuat/Yeni%20Te%C5%9Fvik%20Sistemi/%C4%B0nteraktif%20Harita.html>

Sektörde iş gücü ve vergi maliyetlerinin yanında diğer yüksek girdi enerjidir. Batman Merkez’de faaliyet gösteren ve yakın zamanda OSB’ye taşınacak olan iki giyim firması geçmişte yaptıkları başvuru sonucu enerji desteğinden yararlanmaktadır. Genel kanaat önümüzdeki yıllarda bu tür bir desteğin uygulanmayacağı yönündedir.

2023 yılı için 500 milyar dolar ihracat hacmi ve dünyada en büyük 10 ekonomiden biri olma hedefi doğrultusunda Dış Ticaret Müsteşarlığı’na bağlı İGEME (İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi) ihracat teşvik programları düzenlemektedir. Dış ticaret odaklı bu teşvikler, pazar araştırması projesi desteği, pazar araştırması raporları ve istatistik satın alımı desteği, elektronik ticaret sitelerine üyelik desteği, sektörel nitelikli ticaret heyeti programlarının desteklenmesi, uluslar arası rekabetçiliğin geliştirilmesinin desteklenmesi (eğitim ve danışmanlık destekleri), yurt dışı birim, marka ve tanıtım faaliyetlerinin desteklenmesi, yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesi, çevre maliyetlerinin desteklenmesi, Türk ürünlerinin yurtdışında markalaşması, Türk malı imajının yerleştirilmesi ve TURQUALITY’nin desteklenmesi, AR-GE desteği, istihdam yardımı ve tasarım desteği başlıklarında harcamalarınız üzerinden hesaplanan %50-80 oranında karşılıksız mali destekleri kapsamaktadır. İmalat ve ticarethanelere yönelik tasarlanan bu teşvikler özellikle çevre ülkelere ihracat yapma isteğinde olan yeni iş adamları için önemli bir kaynaktır. Ortadoğu ülkeleri başta olmak üzere birçok ülke ile ticaret yapma potansiyeli yüksek olan Batman hazır giyim imalatçıları da İGEME desteklerinden faydalanarak ürünü tanıtmaya, markalaşmaya, uluslar arası standartlarda iş ortamı yaratarak bunu tescilleme ve perakendeci gözünde itibar bulma imkânına ulaşabileceklerdir.

“Batman’ın sektör öncüleri kalıcı olmak için Ortadoğu’yu hedef alan markalaşma faaliyetleri geliştirmelidir.”

İhracata yönelik devlet yardımlarının temel amacı, firmalarımızın ihracata yönelik faaliyetlerini gerek üretim, gerekse pazarlama aşamalarında destekleyerek, uluslararası pazarlarda karşılaştıkları sorunların giderilmesine yardımcı olmak ve rekabet gücü kazanmalarına olanak sağlamaktır.²

Ayrıca Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’na bağlı KOSGEB tarafından düzenlenen kredi faiz desteği, KOBİ proje desteği tematik proje desteği gibi destek programları bulunmaktadır.³

Ülke genelinde 26 Kalkınma Ajansı’nın kuruluşuyla bölgesel kalkınma faaliyetlerinin önem kazandığı günümüzde Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illerinde faaliyet gösteren Dicle Kalkınma Ajansı da üretim odaklı geri ödemesi olmayan mali destek programları düzenleyerek ekonomik ve sosyal alanlara etki eden ve topyekûn kalkınmaya katkı sağlayan projeleri desteklemektedir.

² <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-ndx.cfm>

³ <http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/b.aspx?ref=17>

2.3 Türkiye’de Sektörün Doğru Seyri ve Sosyal Yapıya Etkisi

Eylül 2008’de ortaya konan Ulusal Tekstil, Hazır Giyim ve Deri Sektörü Stratejisi ülkenin batısındaki (daha gelişmiş) bölgelerdeki üretim kapasitesinin doğudaki (daha az gelişmiş) bölgelerine kayarak tekstilin farklı segmentlerinde ve değer zincirinin farklı noktalarında uzmanlaşan bölgeler öngörmektedir. Bu strateji son teşvik planıyla desteklenmiştir. Bu yeni teşvik planı firmaları üretimlerini veya yeni tesislerini Türkiye’nin az gelişmiş, özellikle Güneydoğu Bölgesine taşımaları veya kurmalarını teşvik etmektedir ve tekstil ve hazır giyim sektörünü bu bölgelerdeki öncelikli yatırım alanı olarak ortaya koymaktadır.

Rekabet koşullarının İstanbul ve Bursa başta olmak üzere ülkenin batı kısmında şekillenen sektörü yavaş yavaş doğruya doğru itmesi ve kamu politikaları son 10 yıldır Gaziantep, Kahramanmaraş, Adıyaman üçgeninde tekstil kümelenmesinin oluşmasına yol açmıştır. Şimdilik bu dalganın son durağı olan Batman ise sektörü öğrenme aşamasındadır.

İstanbul’da yoğunlaşmış sektörün, daha az gelişmiş yörelerin ekonomik canlılığının artması ve göçün yönünün değişerek ildeki nüfus baskısının azaltılması açısından bu ilden çekilmesi olumlu etki yaratacaktır. Sektör için önem arz eden işgücü maliyetlerinin gelişmiş kentlerde zamanla firmaya daha çok mali yük getirmesi de katkının gerçekleşme ihtimalini güçlendirmektedir. Sektör şimdilik istihdam artışına geçici bir ivme kazandıran ve diğer sanayi faaliyetlerinin büyümesi için zaman kazandıran bir sektör olarak görülmektedir. Buna ek olarak Batman’ın, sektörün konfeksiyon ve hazır giyim imalatı aşamasında olan ve bu şekilde kalma olasılığı yüksek olan yörelerden biri olduğu gerçeğini de unutmamak gerekir. Adıyaman OSB’deki kümelenme örneğini ele aldığımızda kar marjlarının düştüğü ve cazibesini yavaş yavaş kaybetmeye başlayan bir yapı önümüze çıkacaktır. İlk önce ekonomik kalkınmayı başlatan ardından gelişimin hızlanması ile birlikte bir anlamda kendini yok etmeye başlayan sektör, ekonomik kalkınmayı hazırlayan bir katalizör olarak Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde konuşlanmıştır.

“İş gücü maliyetlerinin cazibesinin yitirmesi ihtimaline karşı Batman’da hazır giyim sektörü sonrasında edinilen deneyim ile farklı sanayi alanlarının oluşması için de ayrı bir strateji belirlenmelidir.”

Sektörün sosyal yapıya etkisi yüksektir. Bir dönem kadın intihar oranının yüksekliği ile gündeme gelen şehir için tekstil sektörü, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının da faaliyetleri ile kadınların toplumda kendilerine yer edinmesini sağlayan en önemli araç olmuştur. İlde istihdam yaratarak gelir kapısının açılması ilk göze çarpan etki olarak gözükse de il için sektör, kadınlar başta olmak üzere insanlara birey olma şansı veren, güçlü kişiliklerin oluşmasını sağlayan belki de bazısı için kimliğini bulmasını kolaylaştıran bir uğraşı olmuştur. Özellikle Beşiri ve Kozluk ilçelerindeki üretim tesislerinin böyle bir ortamı hazırlaması Bölge’de sektörün ekonomik ve sosyal açıdan kırsal kalkınmaya da el attığının göstergesidir. Merkez ilçedeki firmaların dahi servis güzergâhlarını zamanla ilçelere kaydırma olasılıkları yüksektir. Zira Batman ilçelerinin tarıma dayalı bir gelir hacmi bulunmaktadır. Alternatif endüstriler gelişmemiştir ve son yıllarda tarımdan kopan yüksek kadın nüfusun yanında sektörde birçok Güneydoğu Anadolu insanı gizli işsizdir. Yakın gelecek için de ticaret ya da sanayi odağı olacak bir Batman ilçesi de öngörülmemektedir. Bu sosyal yapı projeksiyonu hazır giyim ve konfeksiyon sektörünün uzun dönem kalıcı olabileceği ihtimalini güçlendirmektedir.

“Sektörü büyük bir adımla öteye geçirecek tarıma dayalı işlenmiş ürünlerin değerlendirildiği yatırımlar yapılabilir, fakat bu yatırımların başlangıç maliyetleri oldukça yüksek olduğundan makro bazda ülke ekonomisine katkı sağlayabileceği tartışma konusudur.”

Ayrıca şehir, iplik fabrikası gibi tarıma dayalı işlenmiş ürünlerin ana girdi olduğu yatırımların yapılması ile hazır giyim sanayiinden geniş bir tekstil sahasının oluştuğu bir şehir haline gelirse Batman çiftçisi görece daha yüksek getirisi olan endüstriyel ürünlere yönelme konusunda daha cesur adım atabilecektir. Böylece tekstil şirketleri sadece Batman'dan değil komşuları Mardin ve Diyarbakır'dan da işlenmiş tekstil hammaddesi elde edebilecektir. Hatta entegre yapılarla güçlenecek sektör şirketleri için Batman-Mardin-Diyarbakır üçgeni yüksek potansiyeldir. Bahsi geçen yatırımlar hayata geçtiği takdirde GAP Bölgesi için uzun zamandır işlenen bir konu olan tekstil kümelenmesinin diğer bir sacayağı da Batman olabilecektir. Fakat iplik fabrikasının kurulumu gibi yatırımlar başlangıç maliyeti oldukça yüksek olan yatırımlardır ve uzman kanaatine göre Çin ve Hindistan gibi güçlü rakiplerin bulunduğu rekabet ortamında dönem itibariyle Türkiye'nin böyle bir yatırıma ihtiyacı yoktur. Dolayısıyla risk düzeyinin yüksekliği yatırımın önündeki önemli bir engeldir. Yatırımı cazip kılan faktör ise Türkiye'nin dünyada talebi yüksel olan organik pamuk konusunda dünya lideri oluşudur. Şanlıurfa başta olmak üzere GAP Bölge'sinde başlayan organik pamuk yetiştirilmesi noktasındaki eğitimler ve kümeleme çalışmaları Bölge'de organik pamuk endeksli bir büyümenin olabileceğine işaretler.

2.4. Adıyaman Tekstil ve Hazır Giyim Kümesi Örneği

2005-2010 yıllarında Batman ilindeki benzer büyümenin yaşandığı Adıyaman'da ATEKS (Adıyaman Tekstil ve Hazır Giyim Kümesi) adı altında sektör doğmuş ve hızla gelişmiştir.

GAP İdaresi'ne bağlı olan ve zamanında başarılı faaliyetleri ile ses getiren fakat kapatılan GAP-GİDEM uzmanlarının kolaylaştırıcılık görevini üstlendiği, dönemin TOBB Türkiye Hazır Giyim Sanayi Meclis Başkanı Umut Oran ve Günkar A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Güneş'in de bulunduğu Bölge dışından dört kanaat önderinin olduğu, Adıyaman Valiliği, Adıyaman Belediyesi, Adıyaman Ticaret ve Sanayi Odası, Adıyaman Üniversitesi, Ticaret ve Sanayi İl Müdürlüğü, KOSGEB, sektörel dernekler ve sektörden iş adamlarının katılımıyla da yerel sahiplenmenin gerçekleştirdiği geniş bir ekibin başarısı olmuştur.

Amacı; "Adıyaman odaklı olmak üzere Gaziantep, Malatya, Kahramanmaraş, Kilis, Mardin, Şanlıurfa ve Diyarbakır'ı içerisine alan coğrafi alanda sektörün rekabet gücünü yükseltmek üzere değer zincirinde yer alan eksik oyuncuların tamamlanarak toplam katma değer in bölgede yaratılması ve yerel ekonomik kalkınmaya katkıda bulunulması" şeklinde belirlenmiştir.

Kısa ve orta vadeli projeler kapsamında yer alan ve hayata geçirilmesi sağlanan projelere örnek olarak;

- Valiliğin desteği ile hava alanının açılması,
- Adıyaman Tekstil Eğitim Merkezi (ATEM)'nin çok paydaşlı bir organizasyon ile hayata geçirilerek iki yılda 12 eğitmen, 882 ara eleman yetiştirilmesi,
- "Adıyaman Tekstil ve Hazır Giyim Sektörü Kümelenme Derneği"nin (ATEKS) kurulması,
- Adıyaman OSB'nin faaliyete geçmek üzere açılması,
- ATEKS için yol haritası çalışmasının tamamlanması belirtilebilir.

2011 yılı itibariyle Adıyaman'da hazır giyim sanayii sektörü 80-90 adet kadar atölyenin üretimde olduğu bir kapasiteye ulaşmıştır. Adıyaman Tekstil ve Hazır Giyim Kümelenme Derneği Başkanı İsmet Nedim Açıkgöz ile yapılan mülakatta şehirde sektörün imajının dramatik bir şekilde bozulmaya başladığı, şehre gelip yatırım yapan şirketlerin yerel paydaşlarca titizlikle seçilmesinin gerekliliği ortaya çıktı. Özellikle edinilen tecrübelerle dayanarak; işçinin maaşını ve sigortasını yatırmayacak çapta olan ve böylece sektörü halka karşı olumsuz bir şekilde tanıtılabilecek şirketler yerine çitayı yükseltecek kapasitedeki şirketlerle çalışmanın önemi vurgulanmıştır.

3.

BATMAN'DA TEKSTİL VE HAZIR GİYİM SANAYİİ

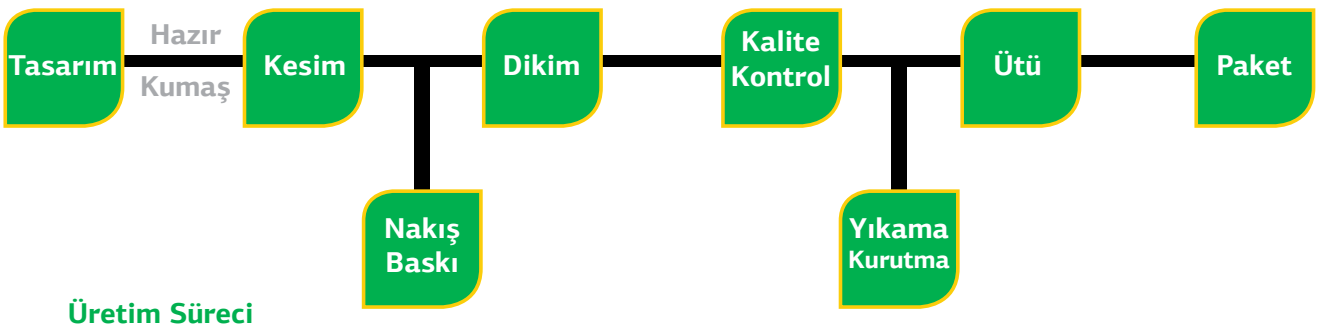
3.1 Batman Hazır Giyim İmalat Şirketleri

Batman'da eski tekel binalarının yerini konfeksiyon firmalarının aldığı 2010 yılı itibariyle yıllardır petrol ile anılan il farklı bir sektör kazanmıştır. Şirketlerin çoğunluğunu İstanbul'da faaliyette bulunan Batmanlı iş adamları oluşturmaktadır. Şirketlerin kısa dönem stratejileri olmakta hedeflerindeki üretim kapasitesine ulaşmaları için makine/teçhizat alımına devam etmektedirler. Bu süreçte peyderpey kalifiye personel teminini gerçekleştirmektedirler. Şirketlerin hemen hemen tamamı bu hedeflerini 2011 yılı sonuna kadar gerçekleştirmeyi planlamaktadırlar.

“Şirketler, personel sirkülasyonunu (turnover) sonlandıran bir insan kaynakları politikası oluşturup, uzun dönemi kapsayan ve arz-talep dengesini gözetten bir üretim planlaması yapıp, belirlenen stratejilere sadık kalmalıdır.”

Batman merkezde yer alan eski tekel binaları ve havaalanı binasını içine alarak oluşan Tekstil Kent bölgesindeki 7 tanesi üretimde 2 tanesi başlangıç aşamasında olan 9 şirket, Kozluk ve Beşiri'de eski tekel binasını kiralayan 2 şirket ve merkez ilçede faaliyet gösteren ve Batman Organize Sanayi Bölgesi'ne geçecek 2 şirket ile yüz yüze yapılan mülakat ve anket çalışmaları sonucunda Batman ilinde canlanan hazır giyim imalatı konusunda genel bir fikir sahibi olunmuştur. Ayrıca bu 13 şirket arasından seçilen 5 şirketin çalışanlarına anket uygulanmış ve sektör için en önemli unsur olan insan kaynakları yapısı araştırılmıştır.

Şirketlerin iş süreçleri genellikle klasik hazır giyim imalatında bulunan şirketlerinki gibidir. Sürece aşağıdaki şekilde kabaca değinilmiştir. Bazı ürünler için nakış/baskı ya da yıkamaya gerek duyulmaktadır. Tekstil Kent içinde yıkama-kurutma ünitesi olan tek bir şirket vardır. Kot üretimi yapan şirket için bu ünite vazgeçilmezdir. Diğer firmalar yıkamaya gerek duyulan ürünleri için bu şirketle anlaşmalı çalışmaktadırlar. Batman Merkez ilçede bulunan Tekstil Kent dışında Beşiri'de yer alan tekstil şirketinin de üretim sürecinde yıkama ünitesi bulunmaktadır. Elde edinilen ürünler ise ağırlıklı olarak penye türevleri olup kot, pantolon, gömlek, tişört, eşofman ve iç giyim ürünleridir.

Tüm şirketlerin iş yaptığı pazar İstanbul'dur. Şirketler pazar konusunda hiçbir sıkıntı yaşamamaktadırlar. 1600 km uzaklıktaki şehre karayolu ile ürünler nakledilmektedir. Şirket sahipleri ve yöneticilerinin İstanbul'da geçmişte faaliyet göstermiş olmalarından dolayı piyasa yabancı değildir. Bazı şirketlerin yine bu şehirde ayrı bir üretim tesisi bulunmaktadır. Batman firmalarının rekabet içinde oldukları yer İstanbul olduğu için kendi içlerinde işbirliğine açıktırlar.

İhracatçı şirketler de ürünlerini öncelikle İstanbul'a gönderip kalite testinden geçtikten sonra Avrupa şehirlerine göndermektedir. İhracat ağırlıklı olarak Almanya'ya yapılmaktadır. Zaten genel olarak Almanya'ya gelen tekstil ürünleri tüm Avrupa'ya dağıtılmaktadır. Direk ihracat gerçekleştiren şirketler olduğu gibi İstanbul'da distribütörler aracılığı ile ürün ihraç eden hazır giyim şirketleri de mevcuttur. Bir Batman hazır giyim şirketi de Amerikan bir şirketle anlaşmalı çalışmakta ürünlerini kıtaya nakletmektedir.

Firmaların hammadde kaynakları ise çeşitlilik göstermektedir. Genelde kesişim noktası İstanbul ve Kahramanmaraş olmakla birlikte firmalar İzmir, Malatya, Adana, İzmir, Bursa ve Uşak'tan hazır kumaş tedarik etmektedirler. Bazı firmalara çalışmış oldukları perakendeci tarafından hazır kumaş tedarik edilmekte ve gönderilmektedir.

Tekstil sektöründe imalatın yanında perakendeci de olup ürünlerini satmak oldukça güçtür. Belki de 50'den fazla farklı ürün imal edildiği takdirde reyonunu doldurabileceği düşünülduğünde, Batman şirketleri için kısa ve orta dönemde bu yapıya kavuşmalarını düşünmek fazla iyimser bir öngörü olur. Fakat son yıllarda önemli işbirliği fırsatlarının yakalandığı Ortadoğu ülkelerini pazar olarak eksene yerleştiren bir perakendecilik stratejisi de geliştirilebilir. Özellikle Irak, Suriye ve İran'ı hedef alan tasarımlar ve markalaşma faaliyetleri ile gelecek yıllar için bir dış ticaret altyapısı kurulabilir.

Başta İstanbul olmak üzere ülkenin batısında faaliyet gösteren firmalar ayrıca Batman'da üretim tesisi kurmak istemektedirler. Girişimcilerin çoğu Batmanlı olduğu için yatırım ortamına yabancı değillerdir. Daha birçok girişimci hazır giyim imalatı üzerine yatırım yapmak için beklemektedir. DİKA Batman Yatırım Destek Ofisi'nde görüşmede bulunulan mevcut şirket sayısı kadar ciddi girişimci vardır. Arazi tahsisi ile yatırımların hayata geçeceği düşünülmektedir.

Batman hazır giyim sanayi firmalarının kalifiye personel eksikliğinden sonra en önemli sorunu enerji maliyetlerinin yüksekliği ve sürekli yaşanan elektrik kesintileridir. Bazı firmalar kesintileri önlemek amacıyla jeneratör temin etmişlerdir. Diğer bir problem ise finansmana erişim noktasında yaşanmaktadır. Bankaların risk oranının düşük olmasına rağmen çoğunlukla önyargılarla açıklanabilecek sebeplerden dolayı kredi verme konusunda gönülsüzdür.

Tüm şirketler gibi Batman firmaları için ilk izlenim çok önemlidir. Tek bir şirketin sergileyeceği kötü intiba Batman şirketlerini tümünü etkileyebilecektir. Piyasa şartlarında iş olmayan bir dönemde perakendeci firmanın parçası ortalama 2x lira olan bir ürün için x lira veya altında rakamlar teklif ederek Batman piyasasını düşürme girişimine karşı hazır giyim şirketi tarafından alınacak tavır önemlidir. Şimdilik kaliteli ticaret ortamının yakalandığı ilde ortaya konulacak kötü imaj tüm doğruları götürebilir.

Sektörün kente bu kadar çabuk nüfuz etmesi ekonomik hareketliliği tetiklemiştir. Yıllardır TPAO ve TÜPRAŞ gibi petrol üzerine işlevi olan kurumların yön verdiği şehir ikinci bir dinamik sektör kazanmıştır. Petrole endeksli sanayi yapısından farklı olarak hazır giyim sanayiinin hızla gelişimi sadece kent merkezi değil kırsal alanda da birçok vatandaşa gelir kapısı olmuştur. Beşiri ve Kozluk ilçelerinde açılmış olan hazır giyim fabrikaları servislerini çevre köylere de göndermekte ve kırsal bölgelerdeki ekonomik yapıda şaşırtıcı bir çeşitlilik sağlamaktadırlar. Özellikle kırsal kalkınmanın önemini farkına varıldığı bu dönemde tarıma endeksli gelire bağlı olan bu bölgelerin farklı bir alanda endüstrileşmesi hem ekonomik hem de sosyal açıdan önemli bir artıdır. Özellikle eğitim programlarıyla yetenekleri gelişen genç nüfus toplumda birey olma şansını bulmaktadır. Kısacası ekonomik ve sosyal göstergeleriyle ülke genelinde son sıralarda yer alan Batman ili için sektör büyük bir fırsattır.

3.2. Sektörün İstihdama Katkısı

Mevcut 15 civarında hazır giyim imalat şirketinin bulunduğu Batman'da seçilen 7 şirket üzerinden bir projeksiyon yapıldığında yıl sonuna kadar 2.000'e yakın bir istihdam potansiyeli olduğu görülmektedir. 7 şirketin mevcut personel sayısı ve 2011 yılının sonuna kadar planlamış oldukları kapasite artırımını ile istihdam etmeyi düşündükleri çalışan sayısını gösteren tablo aşağıdadır. Tabloda bu 7 şirket, mevcutta 150 kişiden az ve 150'den çok kişiyi istihdam eden şirketler olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Bu 7 şirketin bir örneklem oluşturduğunu anımsayıp sektöre girecek yeni firmaların olacağı hesaplara katıldığında kısa dönemde hazır giyim sanayiinin katlanarak büyüyeceğini ifade etmek iyimserlik olmayacaktır. Dolayısıyla bu büyük istihdam hacmini, verim oranını yükseltecek şekilde merkez ilçe dışında bulunan ilçe merkezleri ve kırsal bölgelerdeki işsiz nüfusla doldurmak kaçınılmaz olacaktır. Tüm şirketlerin servis hizmeti vererek personelin ulaşım sorununu çözüyor olması personeli ulaşım maliyeti ve zahmetinden kurtararak sektörü özellikle kırsal alanda ikamet eden kişilere cazip gelen bir konuma sokmuştur.

Aralık*	Mevcut	Hedef	İstihdam
0-150 kişi	370	860	17
150-300 kişi	745	2100	18
Toplam	1115	2960	19

*Personel sayısıdır. Sadece seçili 7 şirket verileridir.

3.3 Şirketlerinin Personel Yapısı ve İK Politikası

Şirketlerin Çalışan Profili

%52'sini kadınların oluşturduğu 232 tekstil sektörü çalışanına uygulanan ve Dicle Kalkınma Ajansı tarafından yürütülen ankete göre;

- Çalışanların %97'si işlerinden memnun,
- Mevcut işine başlamadan önce sektörde çalışanların oranı %78,
- İş devam ettiği sürece uzun süre çalışmaya devam edebileceğini söyleyenlerin oranı %96,
- Mevcut işinin yerine kasiyer olarak çalışmayı tercih edebileceğini düşünenlerin oranı ise sadece %18'dir.

Anket sonuçlarının tamamına raporun sonunda yer alan ekler bölümünde yer verilmiştir.

“Araştırma, ilde yeni olmasına rağmen çalışanların tekstil sektörüne karşı bakışlarının olumlu yönde olduğunu ortaya çıkarmaktadır.”

Anket, firmaların personel sirkülasyonunu sonlandırıp sürekli ve planlı eğitimlerle hem iş kalitesinin artırması hem de çalışan motivasyonunun korunması gerekliliğini vurgulamaktadır. Firma anketlerinde en çok ihtiyaç duyulan ve temininde zorluk çekilen pozisyon olarak dikiş makinesi kullanan, ustabaşı ve bant şefinin olduğu ifade edilmiştir.

İŞKUR Eğitim Programları

Firmalarla yapılan mülakatlar ve firma sahiplerine uygulanan anket sonuçlarına göre Batman'daki hazır giyim şirketlerinin en büyük sorunu kalifiye personel bulamamalarıdır. 2007 yılında üretime başlamış olan Batman'daki ilk hazır giyim firmasının istihdam potansiyeli ve Batman Valiliği'nin kadınlara yönelik gerçekleştirmiş olduğu sosyal kalkınma içerikli projeler el işlerine yatkın genç kadınların keşfine olanak sağlamıştır. Ardından İŞKUR ile yapılan işbirliği programları ile sektör odaklı eğitimler düzenlenmiş kalifiye personel açığı giderilmeye çalışılmıştır. 2010 yılında açılan firmalarla birlikte eğitim faaliyetlerinin önemi daha da artmıştır. İŞKUR ile ortaklaşa çalışmış 5 firma halen edindiği personeli çalıştırmaya devam etmektedir. Programın özünde firma aldığı personele İŞKUR desteği ile eğitim hizmeti sunmakta ve altı ay sonunda bu personelin en az yarısına SGK kayıtlı ve istihdam edilmiş bir statü kazandırmaktadır.

“Firmaların tamamı İŞKUR ile işbirliği içinde olma konusunda oldukça isteklidir. Bu itibarla İŞKUR faaliyet programlarında geçen eğitim verilecek tekstil sektörü personel sayısının artırılması beklenmektedir.”

2011 yılı için firmaların kapasite artırma planları da düşünüldüğünde Batman'da sektörün personel ihtiyacı mevcudun 2 ya da 3 katına kadar çıkabilecektir. Bu dönemde İŞKUR destek programları daha da önem kazanacak özellikle tekstil sektörüne hitap eden eğitim desteklerinin öncelikli ele alınması gerekliliği kaçınılmaz olacaktır.

3.4 Sektörün Geleceği

Bölge'nin sulama ve enerji projesi olan GAP kapsamında Batman ilinin sulama projesi sol sağ sahil sulamaları 2012 yılında tamamlanacaktır. Dolayısıyla sulu tarım ile pamuk ürününün üretiminin yaygınlaşacağı düşünülürse hazır giyim sanayii (apparel industry) kümesinin oluşmaya başladığı Batman ili bir basamak atlayarak tekstil sektörünün tüm aşamalarıyla baştan sona yaşanacağı bir hal alabilecektir.

Tarımsal Sulama

* GAP Eylem Planı'na göre Ceylanpınar - Mardin 136 km. uzunluğundaki ana kanal (Kızıltepe-Derik) 2012

* Batman Sağ ve Sol sahil sulamaları (2012)

* Batman İlisu Barajı'na ek olarak yapılacak Cizre Barajı sulama projesi ile Nusaybin, Cizre ve İdil İlçeleri (2015)

İlde TOBB veri tabanında göre 9 adet çırçır fabrikası vardır. Batman'ın yanında Diyarbakır, Mardin ve Şanlıurfa'da ağırlıklı olarak üretilen pamuk yine buralardaki çırçır fabrikalarında işlendikten sonra Gaziantep'e iplik fabrikalarına gönderilmektedir. Batman'da kurulacak bir iplik fabrikası bu ürünün Bölgedeki dağılımında pay sahibi olan bir müşteri olabilecektir. Böylece konfeksiyon (hazır giyim) sektörünün yanında kumaş üretimi ile baştan sona üretim zinciri olan gerçek bir tekstil sanayii oluşabilecek akabinde kemer, ayakkabı, düğme, fermuar ve deri fabrikaları da gelebilecektir. Fakat dönem itibarıyla fiyatların yüksekliğinden dolayı pamuk ürününün yerine mısırın tercih edilmesi ve sadece bir çırçır fabrikasının faal olması bu öngörüğü zayıflatmaktadır.

Kısa dönem için genel kanaat ülke genelinde iplik fabrikasına ihtiyaç duyulmadığı yönündedir. Eylül 2008'de yayımlanan "Tekstil, Hazır Giyim Deri Ürünleri Sektörlerine Yönelik Stratejik Belge"ye göre Türkiye'de yeni iplik fabrikalarının kurulmasından ve mevcutların salt kapasite artırıcı yatırım yapılmasından kaçınılmalıdır.

Diğer bir senaryoda ise zamanla mevcut 15 civarında olan ve 2011 yılsonuna kadar iki katına kadar artma ihtimali yüksek olan şirketler arasından markalaşan ve kurumsal bir yapı oluşturabilen şirketler ayakta kalabilecek diğerleri ise zamanla sektörden uzaklaşmak zorunda kalacaktır. Geçmiş örnekler incelendiğinde bu tür kıpırdanmaların ardından 5-10 yıl içinde bu sürecin yaşandığı görülmektedir.

Türkiye İl Bazlı Pamuk İşleme Fabrikası Sayıları

Kaynak: TOBB sanayi veri tabanı

Ekolojik Tekstil ve Organik Pamuk

Tüm dünyada yayılan çevre değerleri bilinci, Türkiye'nin en büyük ve en önemli sektörü olan tekstil sektörünü de derinden etkilemiştir. Batı Avrupa ülkelerine özellikle Almanya'ya ihracat yapan tekstil sanayicileri için tekstil mamullerinin ekolojik olarak üretilmeleri olmazsa olmaz bir koşul haline gelmiş durumdadır.

Türkiye ekolojik tekstil ürünlerinin en önemlisi olan organik pamuk konusunda dünyada lider durumdadır. Batman ve çevresi için sektörün devamlılığı ve tekstil kısmının da işlevlik kazanması adına gelecekte organik pamuk yetiştiriciliğinin önemli bir etken olma ihtimali vardır. Bu konuda GAP İdaresi'nin önemli çalışmaları olup Organik Tarım Küme Geliştirme Projesi adı altında organik tekstil sektörü üzerine araştırmalar yapmaktadır. Bu çalışmaların sonucunda GAP Bölgesi'nde Şanlıurfa merkezli bir organik tekstil kümesinin oluşma ihtimali yüksek görünmektedir. Zira şehir, İzmir'den sonra organik pamuk konusundaki liderliğimizi sağlayan diğer illerden biridir. Hazır giyim sanayiinin yeni şekillenmesine rağmen hızla büyüdüğü Batman ilinde, tekstil sektörünün de gelişmesi açısından organik pamuk üretiminin ve işlenmesinin gerçekleşmesi hayal değildir. GAP Bölgesi'nde oluşması planlanan bu kümenin önemli bir parçası da Batman olabilecektir.

GIA Analiz firmasının son açıkladığı küresel verilere göre organik pamuk üretiminin gelecek yıllarda geniş yelpazede üretim ve pazarlama hacmine yükselmesi beklenirken, 2015 yılına kadar Dünya organik tekstil pazarının 19,8 milyar dolar ticaret hacmine ulaşma ihtimali yüksektir. Birçok Pazar araştırma raporuna göre gelecekte Hindistan, Türkiye ve ABD'nin hatırı sayılır küresel organik pamuk üreticisi olması beklenirken, esas olarak transgenik pamuk, sentetik böcek ilaç ve gübrelerinin maliyeti yükseltmesi organik üretime geçişi güçleştirebilecektir.

Çevre bilinciyle faaliyet göstermek isteyen firmaların almaları gereken, şirkette ekolojik standartların yakalandığını ispat eden ve uluslararası arenada kabul gören etiketler vardır. Türk firmaları tarafından ekolojik tekstil konusunda en çok bilinen etiket Almanya'da kullanılan ekolojik etiket Öko-Teks enstitüleri tarafından verilen Öko-Tex Standart 100 Etiketidir. Standart için gerekli koşullar, tekstil ürünü tarafından sağlanıyorsa, üreticiye ürünlerini " Öko-Tex standard 100'e göre zararlı madde içermemektedir" şeklinde işaretlemesi imkanı vermektedir. GOTS (Global Organic Textile Standard) Etiketini ise uluslararası organik üretim metotlarını denetleme örgütüdür. Sadece minimum %70 pamuk içeren ürünler GOTS'a göre sertifikalandırılır. Üretimde kullanılan tüm kimyasal, boyarmadde ve aksesuarların ilgili GOTS standartlarına uyması gerekir. Onaylı Sertifikasyon firmaları tarafından denetlenen işletmeler, ürünleri sertifikalandırıldıktan sonra GOTS etiketini kullanmaya hak kazanırlar. ⁵

Dünyanın en büyük organik pamuk üreticisi olmanın ülke ekonomisine olan faydasını artırmak için, Türkiye'nin aynı zamanda Dünya'nın en büyük organik pamuklu tekstil mamulleri üreticisi olması gerekmektedir. Çünkü asıl büyük katma değer bu üretim zincirindedir. Böylece ülkemizde üretilen tekstil ürünlerinin imajına da çok olumlu bir katkı sağlanmış olacaktır.

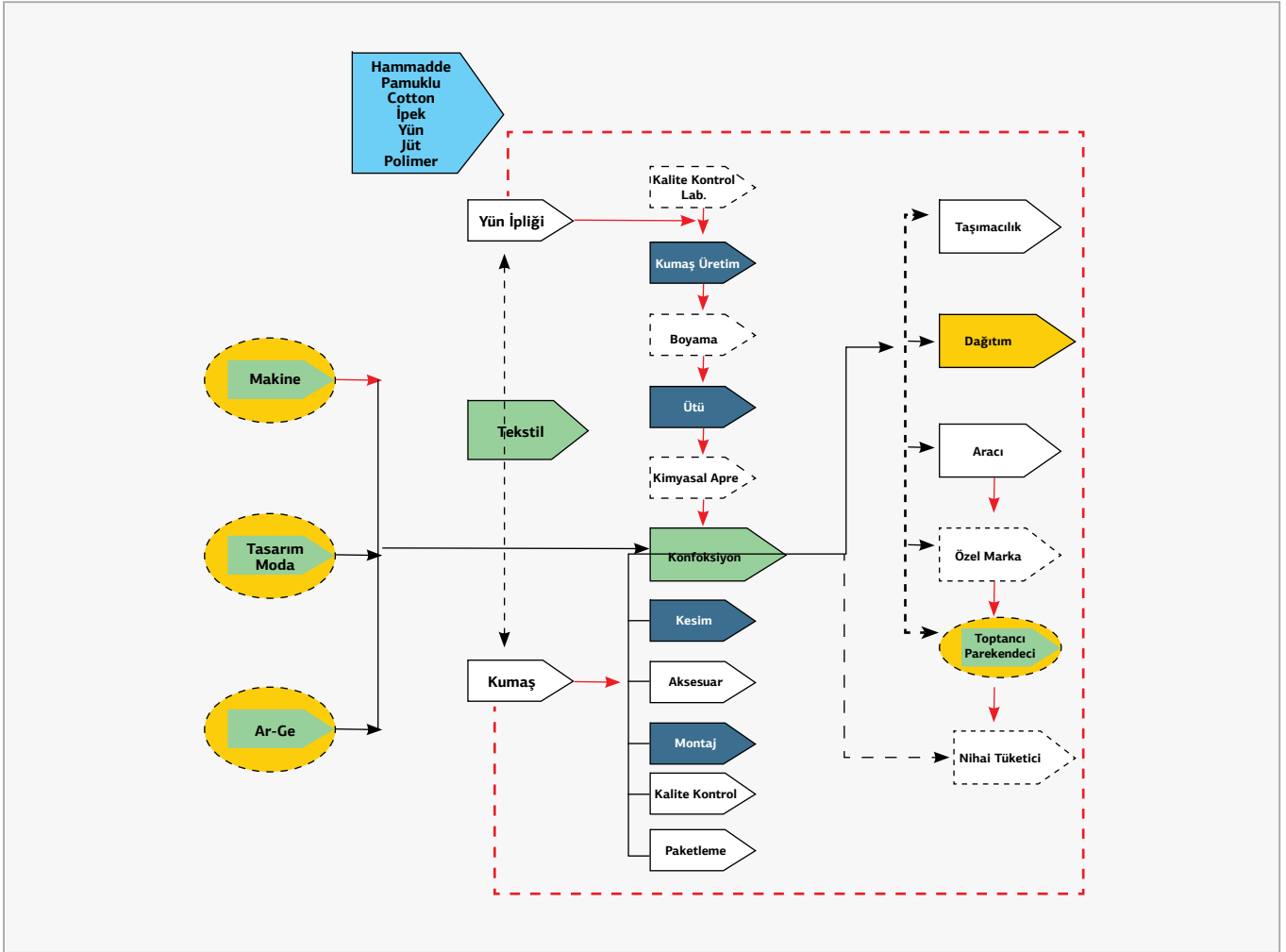

4 Organik pamuk, organik tarım yöntemleri kullanılarak üretilmiş, sentetik gübre ve zirai mücadele ilaçları (pestisit, fungusit, herbisit,..) kullanılmadan elde edilmiş pamuktur.

5 GAP Organik Tarım Küme Geliştirme Projesi - 2011

Organik Pamuk	Normal Pamuk
Organik Pamukta doğal gübre kullanımı sonucu toprak daha da zenginleşmektedir.	Normal pamuk tarımında ise bitkinin büyümesi, toprağın beslenmesi, böceklerin yok edilmesi ve yabancı otlarla mücadele için toprak ağır kimyasallar ile yüklenmektedir.
Organik pamuk tarımında zararlı böceklerle mücadele için doğadaki dengeden yararlanılmakta, yabancı otlar için elle veya mekanik toplama yoluna gidilmektedir.	Normal pamuk tarımında ise insan gücü kullanılmadan çok daha ucuza mal olan sentetik gübre ve ilaçlar kullanılmakta, bunun sonucu olarak yeraltı suları kirlenmekte ve biyolojik denge de bozulmalar meydana gelmektedir.
Organik pamuğun çırçırılmasında çırçır makinesinin temizlenmesi ve çırçırılacak pamuk miktarlarının fazla olmaması nedeniyle maliyet daha yüksek olmaktadır.	Normal pamuğun çırçırılmasında ise maliyet daha düşük olmaktadır.
Organik pamuğun işlenmesinde kişinin sağlığını tehdit edici bir kimyasal etki yoktur.	Normal pamuğun işlenmesinde çırçır ve iplik işletmelerinde çalışanların, pamuk üzerinde kalmış kimyasallardan zarar görme riski vardır.
Organik pamuğun eğrilmesinde işletmenin tamamen temizlenmesinin getireceği maliyet ve fazla olmayan pamuk miktarı nedeniyle eğirme maliyeti yüksek olmakta, Organik pamuğun eğrilmesinde işletmenin tamamen temizlenmesinin getireceği maliyet ve fazla olmayan pamuk miktarı nedeniyle eğirme maliyeti yüksek olmaktadır.	Normal pamuğun eğrilmesinde ise ekstra makine temizleme işlemi olmaması ve iplikhaneler arasındaki rekabet nedeniyle eğirme maliyeti düşmektedir.
Organik pamuğun boyanmasında yüksek fikse özellikli, ağır metal içermeyen, pahalı boya kullanımı ve kullanılan kimyasalların % 80-90 biyolojik parçalanabilir olmasıyla daha az kirli suyu doğaya verilmektedir.	Normal pamuk boyamasında ise maliyet, renk ve performansa göre seçilebilecek boyalar ve kimyasallar organik pamuk boyalarına göre daha az kısıtlayıcı ve daha az çevre dostu olmaktadır.
Organik pamuğun boyanmasında standartlar dâhilinde seçilen boyalar nedeniyle standart şartlarını karşılayan boyarmaddelerle boyama yapılabilmektedir. Bu da renk seçimini kısıtlayabilmemektedir.	Normal pamukta Ökoteks limitleri içerisinde yer alan değerler göz önünde bulundurularak istediğiniz her rengi boyama şansınız vardır.
Organik pamuk üretiminde sentetik reçinelerin (easycare apre – non iron apre) kullanılmasına izin verilmemektedir.	Normal pamuk üretiminde formaldehit içeren sentetik reçineler kullanılmaktadır.

Tekstil ve Hazır Giyim (Konfeksiyon) Sektöründe Tedarik Zinciri

3.5. Olası Projeler

- Tekstil Kent'in sanayi bölgesi haline gelmesi için yapılacak çalışmalar ve ardından bölgenin altyapı iyileştirme faaliyetleri
- Markalaşma faaliyetleri (İhracat destekleri)
- Kapasite artırma projeleri (DİKA destek programları ya da Yatırım Teşvik Belgesi)
- İkinci bir hazır giyim imalat alanı oluşturulabilir. Bunun için 100 dönümlük hazine arazisinin değerlendirilme olasılığı var. (2. Tekstilkent)
- Firma sahipleri veya yetkin idari personele planlama,

iş geliştirme, performans yönetimi, strateji belirleme vb. konusunda verilecek eğitimler

- İŞKUR ile ortak yürütülecek personel eğitimleri
- Ortak bir İnsan Kaynakları Politikası oluşturma
- Ortadoğu ülkelerine iş gezisi, ülkelerin ticaret müşavirlikleri ile iletişim ağı kurma
- Ortak bir Ortadoğu Pazar Stratejisi oluşturmak (Bölgesel markalaşma faaliyetleri)
- İplik fabrikası fizibilite çalışması (Uzun dönem için kurulmalı mı kurulmamalı mı?)

4.

GÜÇLÜ YANLAR

ZAYIF YANLAR

Türkiye Geneli

Sektörün Güçlü Tarafları ve Fırsatlar

- Sektörün, imalat sanayi üretiminde ve ihracatta itici güçlerden biri olması,
- Türkiye'nin, Avrupa Birliği'nin (AB) Çin'den sonra ikinci büyük tedarikçisi olması,
- Coğrafi konum nedeniyle ihrac pazarlarına yakınlık,
- Türkiye'nin iplikte kullanılan teknoloji açısından ilk sıraları paylaşması,
- 2011 Temmuz ayında uygulamaya geçirilecek ithalata yönelik ek gümrük vergisi,
- Kaliteli hammadde ve girdi,
- Dinamik ve genç nüfusun olmasıdır.

Sektörün Zayıf Tarafları ve Tehditler

- Küresel rekabetin hızla artması,
- Enerji fiyatları ve işçilik maliyetinin rakiplere göre yüksek olması,
- AR-GE ve markalaşmada eksiklik,
- Kayıt dışılığın önüne geçilememesi,
- Döviz kurlarındaki dalgalanma.

Batman Özeli

Sektörün Güçlü Tarafları ve Fırsatlar

- Pazar sıkıntısının olmaması,
- Sektördeki şirket yöneticilerinin İstanbul tecrübesi iş gücü maliyetleri görece (ülke içinde) düşüklüğü,
- Arazi tahsisi kolaylaştırılmış olması,
- 2011 Temmuz ayında uygulamaya geçirecek ithalata yönelik ek gümrük vergisi,
- Bölgesel teşvik sisteminin bölgeye sağladığı ekstra avantajların olmasıdır.

Sektörün Zayıf Tarafları ve Tehditler

- Vergi oranları,
- Nakliye maliyetlerinin yüksekliği
- Enerji fiyatlarının yüksek olması,
- Elektrik kesintileri,
- Mevcut sanayi bölgesinin fiziki altyapı sorunları,
- Finansmana erişim zorluğu,
- AR-GE ve markalaşmada eksiklik,
- Döviz kurlarındaki dalgalanma.
- Kalifiye Prsonel eksikliği

5.

STRATEJİLER

5.1 Kısa Dönem Stratejiler

1-Tekstil Kent'in Sanayi Bölgesi haline gelmesi için çalışmalar yürütülmesi

Tekstil Kent'in sanayi bölgesi haline gelmesi için yürütülecek bürokratik çalışmalar hızlanmalıdır. Sektörün son yıllarda önemi artan küme oluşturma potansiyeli ilgili destek programlarından elde edilecek fonla kullanılmalıdır.

Olası Finansman Kaynağı: AB Destek Programları (Küme Teşviki ve Geliştirilmesi - BROP)

2-Tekstil Kent'in fiziki altyapısı iyileştirmesi

Mevcut hazır giyim sanayii bölgesi halini almış eski tekel binalarının bulunduğu alan temel altyapı problemleri yaşayabilmektedir. Eski havaalanını da içine alan bölgenin ulaştırma, yağmur suyu kanalı, çevre düzenlemesi, trafo hattı güçlendirilmesi vb. altyapı hizmetlerine ilgili destek programlarından elde edilecek fonlarla katkıda bulunulmalıdır.

Olası Finansman Kaynağı: DİKA Altyapı Destek Programları

3-Mevcut üretimdeki şirketlerin kapasite arttırma projelerini hazırlaması

Mevcut üretimde olan tesislerin hemen hemen tamamı kısa dönem içinde kapasitelerini arttırmak istemektedirler. Üretimdeki bu firmalar ve yeni yatırımcılar destek programlarından ya da Bölgesel Teşvik Sistemi'nden yararlanabilirler.

Olası Fin. Kaynağı: 1. Mevcut İmalatçı İçin: DİKA KOBİ Destek Programları

2. Yeni Girişimci İçin: HM Bölgesel Teşvik Sistemi (Yatırım Teşvik Belgesi)

3. KOSGEB

4- 2011 yıl sonuna kadar istihdam edilecek 2000 kişi için eğitimler düzenlenmesi

Yıl içinde kapasite arttırma girişimlerinin olacağı sektörde en az 2.000 kişinin istihdam edilmesi beklenmektedir. Bu çalışanlar için eğitim programları düzenlenmeli başta İŞKUR olmak üzere kamu kurumları ile işbirliği içinde hareket edilmelidir.

5- Yeni girişimciler için ikinci bir Tekstil Kent alanının oluşturulması ve tanıtımı

Batman'a yatırım yapmak isteyen bir çok yeni girişimci bulunmaktadır. Bu girişimciler için 100 dönümlük bir arazinin tahsil edilme olasılığı yüksektir. Bu yeni sanayi bölgesinin önceki deneyimler ışığında kompleks bir yapı olması amacıyla tasarımının yapılması için gerekli fon, ilgili destek programlardan elde edilmelidir. Başta DİKA Batman Yatırım Destek Ofisi olmak üzere sektör gelişimine uğraş veren kurum/kuruluşlar bu sanayi alanının gerekli tanıtımını sektörün merkezi İstanbul'da yapmalıdır.

Olası Finansman Kaynağı: 1. AB Destek Programları (Küme Teşviki ve Geliştirilmesi - BROP)
2. DİKA GÜdümlü Proje Desteği

6- Ek gümrük vergisinin imalatçıya sağladığı avantajın kullanılması

2011 Temmuz ayında uygulamaya geçirilecek ithalata yönelik ek gümrük vergisi ile birlikte perakende-imalatçı dengesinde imalatçının avantaj elde edeceği piyasa için üreticiler tarafından özel bir planlama yapıp stratejiler belirlenmelidir.

5.2 Orta Dönem Stratejiler**7-Pazarlama yöntemlerinin çeşitlendirilmesi ve ilgili STK'nın güçlendirilmesi**

Firma sahipleri veya yetkin idari personel, pazarlama başta olmak üzere planlama, iş geliştirme, performans yönetimi, strateji belirleme vb. konusunda eğitimler almalı gerekirse bu konuda danışman firmalarla ortaklaşa çalışılmalıdır. Ayrıca ilde tekstil ve hazır giyim imalatçıları koordine edebilecek potansiyele sahip birliklerin güçlendirilmesi gereklidir. Zira öncelikli AB destek programları olmak üzere bir çok destekleyici kuruma STK'nın başvurusu şarttır.

Olası Finansman Kaynağı: 1. DİKA Teknik Destek Programı
2. KOSGEB

8-Ortadoğu ülkelerin hedef alan markalaşma faaliyetlerinin yürütülmesi

Ortadoğu ülkelerinde bulunan ticaret müşavirlikleri ile iletişim ağı kurulmalı, bu ülkelerde fuar ve tanıtım organizasyonları ile iş gezileri düzenlenmelidir.

Olası Finansman Kaynağı: 1. DTM İhracat Teşvikleri
2. DİKA Doğrudan Faaliyet Desteği

9-Batman'ın ve şehirde ivme kazanan sektör tanıtımı

Ortak bir tanıtım planı hazırlayıp tüm şirketlerin ve Batman'daki rekabet avantajlarının tanıtıldığı faaliyetler yapılmalıdır.

Olası Finansman Kaynağı: 1. DTM İhracat Teşvikleri
2. DİKA Doğrudan Faaliyet Desteği

5.3 Uzun Dönem Stratejiler

10- İplik ve boyama fabrikası fizibilitesinin hazırlanması

GAP kapsamında yakın zamanda tamamlanacak olan sulama projeleri ile Bölge'de önemli bir pamuk üretim potansiyelinin oluşacağı tahmin edilmektedir. Mardin başta olmak üzere Diyarbakır ve Batman üçgeninde pamuk ürününe geçişin olasılığı çok yüksektir. Dolayısıyla iplik ve boya fabrikası ile kumaş üretiminin olduğu entegre bir tekstil ve hazır giyim sanayiinin oluşması da uzun dönem için planlarda yer alabilecek bir faaliyet olarak öngörülmektedir. Fakat kısa dönem için genel kanaat ülke genelinde iplik fabrikasına ihtiyaç duyulmadığı yönündedir.

11-Organik pamuk üretimi için çiftçinin bilinçlendirilmesi

GAP İdaresi ile birlikte hareket edilerek GAP Bölgesi içinde oluşturulmaya çalışan organik pamuk kümesinin alanını Batman'a kadar genişletilebilir.

12- Ortadoğu'da perakendeciliğe geçiş

Son yıllarda önemli işbirliği fırsatlarının yakalandığı Ortadoğu ülkelerini pazar olarak eksene yerleştiren bir perakendecilik stratejisi de uzun dönem için oluşturulabilir. Bazı görece büyük ölçekli firmaların bu vizyonla hareket etmesinin kendileri için gelecekte avantaj sağlayacağı düşünülmektedir.

5.4 Dokuzuncu Kalkınma Planı Açısından Temel Yansımalar ⁶

Türkiye Tekstil Sanayii'nin temel amacı, Dünya tekstil piyasalarında (üretimde, dış ticaretle) ve tekstil ürünlerinden beklentilerde meydana gelen ve gittikçe belirginleşen büyük değişimlere rağmen, uluslararası rekabet gücünü sürdürebilmek ve pazar payını korumak, hatta artırmaktır.

Türkiye tekstil ve hazır giyim sektörü tedarikçi ülkeden piyasa yapıcı ülkeye geçiş ve bilgi bazlı ürünlerin üretimine yönelik temel eksenlerinde dönüşüm geçirerek uluslar arası ticaretin değişen koşullarına uyum sağlamak durumundadır. Gerçekleştirilecek yapısal değişim sayesinde üretimde ve ürünlerde sağlanacak gelişmelerin sonucu olarak, Türkiye Tekstil Sanayii hacimsel olarak büyümeyi, hatta biraz küçülürken, cirosu artacaktır. Yani Türkiye Tekstil Sanayii daha az üretimle, ürünle daha yüksek katma değer sağlayacaktır.

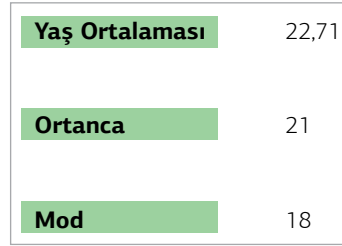
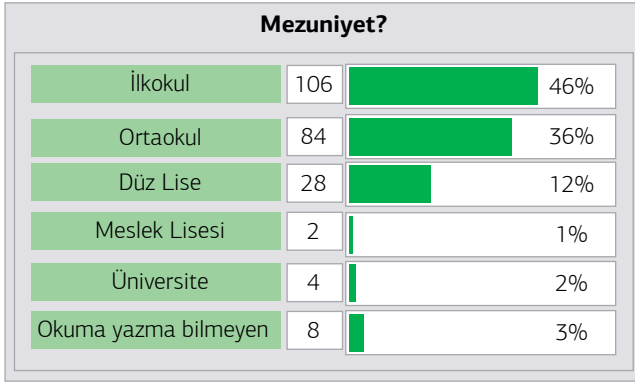
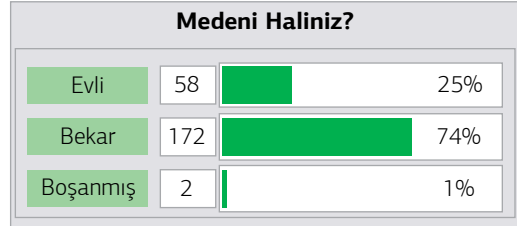
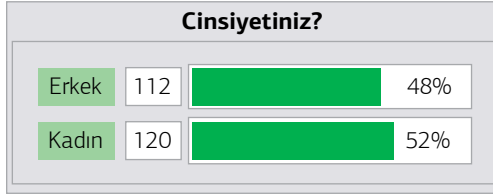

6 Dokuzuncu Kalkınma Planı Tekstil, Deri ve Giyim Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu

KAYNAKÇA

1. İstanbul Tekstil ve Konfeksiyon İhracatçı Birlikleri web sitesi
<http://www.itkib.org.tr/default.asp?cid=RAPORLAR>
2. T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı web sitesi
<http://www.hazine.gov.tr/irj/go/km/docs/documents/Hazine%20Web/Mevzuat/Yeni%20Te%C5%9Fvik%20Sistemi/%C4%B0nteraktif%20Harita.html>
3. İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi web sitesi <http://www.igeme.org.tr/fa/section-fa-ndx.cfm>
4. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı web sitesi
<http://www.kosgeb.gov.tr/Pages/UI/b.aspx?ref=17>
5. Trademap ITC – 2009
6. DİKA Batman Yatırım Destek Ofisi'nin 2011 Nisan ayı boyunca yürüttüğü firma sahiplerine uygulanan anketlerin sonuçları
7. DİKA Batman Yatırım Destek Ofisi'nin 2011 Nisan ayı boyunca yürüttüğü sektör çalışanlarına uygulanan anketlerin sonuçları
8. 29.04.2011 tarihinde DİKA Batman Yatırım Destek Ofisi koordinasyonunda gerçekleştirilen “Batman Hazır Giyim Sanayii Sektör Analizi Çalıştayı”
9. 2008-2012 GAP Eylem Planı
10. Tekstil, Hazır Giyim Deri Ürünleri Sektörlerine Yönelik Stratejik Belge – 2008
11. TOBB sanayi veri tabanı <http://sanayi.tobb.org.tr/kitap.php>
12. GAP Organik Tarım Küme Geliştirme Projesi – 2011
13. GIA Analiz firmasının verileri
14. Sanayi Genel Müdürlüğü - Tekstil, Hazır Giyim, Deri ve Deri Ürünleri Sektörleri – 2010
15. Dokuzuncu Kalkınma Planı - Tekstil, Deri ve Giyim Sanayii Özel İhtisas Komisyonu Raporu – 2007
16. Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Uluslararası Rekabetçilik Düzeyinin Analizi – 2008
- İ. Hakkı ERASLAN, İsmail BAKAN, Aslı Deniz HELVACIOĞLU KUYUCU
17. Türkiye İhracatçılar Meclisi – 2023 Türkiye İhracat Stratejisi
18. Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği – TGSD-ESDH Hazır Giyim Sektör Endeksleri Şubat 2011
19. Kümelenmede Stratejik Başarı Koşulları – Haluk SOYUER

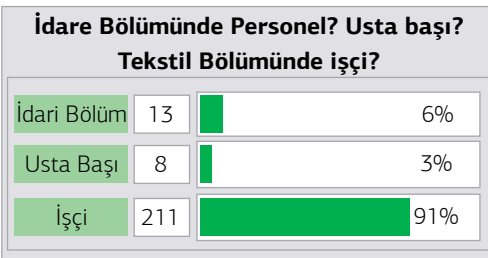
EK 1:

SEKTÖR ÇALIŞANLARINA
UYGULANAN ANKET SONUÇLARIDemografik İstatistikler ⁷

İkamet ettiğiniz İLÇE ?	İkamet ettiğiniz İL ?		Genel Toplam
	Batman	Diyarbakır	
Bismil		3	3
Gercüş	3		3
Kozluk	3		3
Merkez	221		221
Sason	2		2
Genel Toplam	229		232

Batman' başka bir ilden mi göç ettiniz?

Evet	42	18%
Hayır	190	82%

Batman'a hangi ilden göç ettiniz?

Adana	3
Almanya	1
Antalya	1
Bismil	1
Diyarbakır	3
İstanbul	18
İzmir	2
Mardin	2
Siirt	4
Şırnak	6
Denizli	1
Genel Toplam	42

7 Ankete Beşiri ve Kozluk ilçelerinde bulunan firma çalışanları katılmamıştır.

Sektörel İstatistikler

Tekstil sektöründe daha önce çalıştınız mı ?

Tekstil konusunda kurs aldınız mı?

İş dışında herhangi bir kursa devam ediyor musunuz?

Herhangi bir eğitim kurumuna devam ediyor musunuz?

Burada sizinle birlikte çalışan bir aile yakınınız var mı?

Bu işte çalışmaya başlamadan önce işsizmiydiniz?

Bu işe başlamadan önce İŞKUR'la görüştünüz mü ?

Bu işe İŞKUR tarafından mı yönlendirdiniz ?

Bu iş nedeni ile Batman'a göç ettiniz mi ? Nereden

Nerden	Toplam
İstanbul	10
İzmir	3
Sason	1
Silvan	1
Genel Toplam	15

Aynı maaş şartlarında tekstil dışında başka bir alanda çalışmayı tercih edermiydiniz?

Evlenmeniz durumunda bu işte çalışmaya devam etmek istermiydiniz?

İşinizden memnunsunuz?

Evli iseniz eşiniz, nekarsanız evleneceğiniz kişinin bu işten ayrılmanızı talep etmesi durumunda bu işten ayrılırmısınız?

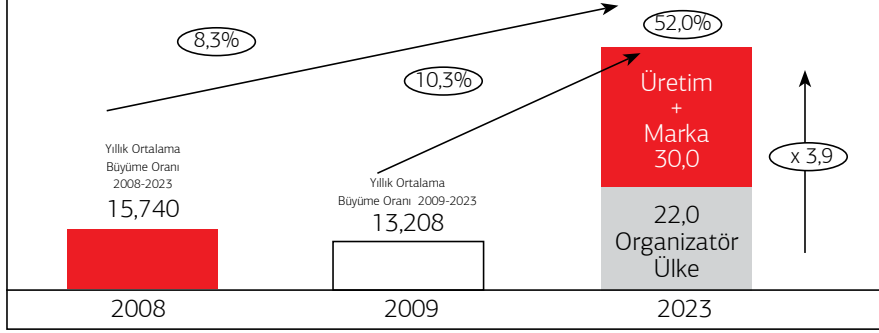
EK 2:

2023 TÜRKİYE İHRACAT STRATEJİSİ HAZIR GİYİM VE KONFEKSİYON SEKTÖRÜ ÇIKTILARI

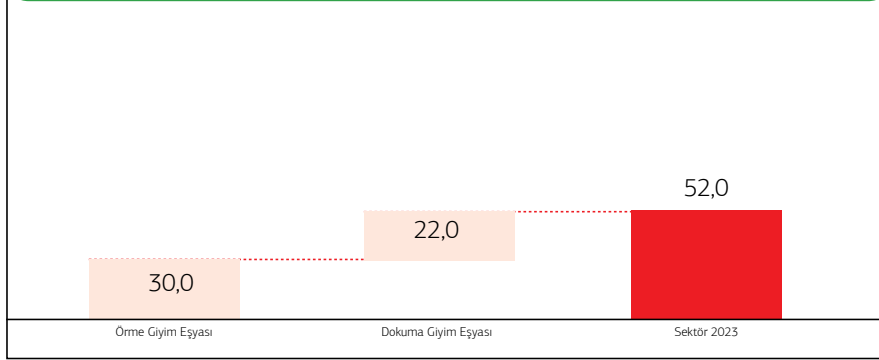
Türkiye İhracatçılar Meclisi ⁸

⁸ <http://www.tim.org.tr/files/downloads/2023/tim%202023%20ihracat%20stratejisi%20raporu.pdf>

Sektör İhracat Gelir Hedefi

Alt - Sektörler İhracat Gelir Hedefleri

Hedef Pazarlar

1 - AB Ülkeleri	7 - Ortadoğu	13 - Çin
2 - Rusya	8 - Mısır	14 - Hindistan
3 - Eski Doğu Bloğu Ülkeleri	9 - Fas	15 - Meksika
4 - İran	10 - Tunus	
5 - Irak	11 - Cezayir	
6 - Suriye	12 - Ürdün	

Hedef Pazarlar

Değişim Gündemi

- Markalaşmak, tasarım ve koleksiyonlarla moda yapıcı ülke konumuna geçiş
- Mevcut bilgi birikimi ile "Organizatör Ülke" konumuna gelmek
- Yeni teknolojilerin kullanımı ve uygulamalarla yenilikçi ve çok fonksiyonlu ürünlere yönelmek
- Üretim kapasitesinin modernizasyonu ve yeniden yapılanması ile verimlilik artışı

Büyüme Dinamikleri / Gereklilikler**Üretim**

- İhracat birim fiyatlarındaki gelişim,
- Yurtdışı üretim yapan firma sayısı
- Ar-ge ve Ür-ge harcamaları
- Ar-ge ve Ür-ge alanında çalışan personel sayısı
- Kişi başı üretim miktarı

Pazarlama - Satış

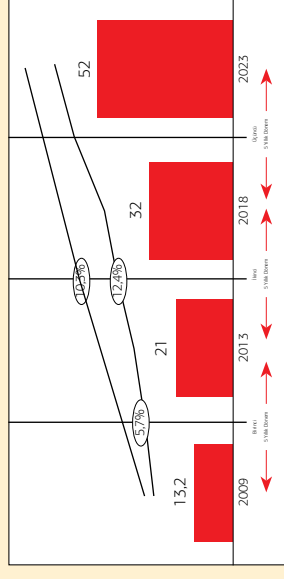
- Yıllık ortalama koleksiyon sayısı
- Uluslararası konuma sahip marka sayısı
- Yurtdışı mağaza sayısı
- Yeni iletişim araçları ile tanıtım ve pazarlama kullanım oranı

Ürün Geliştirme

- Yeni geliştirilen tasarım sayısı
- Firmalardaki tasarımcı sayısı
- Yeni geliştirilen ürünlerle yeni pazarlar ve kazılan müşteriler

Lojistik

- Tedarik süreleri
- Hedef pazarlara yönelik teslimat süreleri

Değişim Gündemi**Hizmetler**

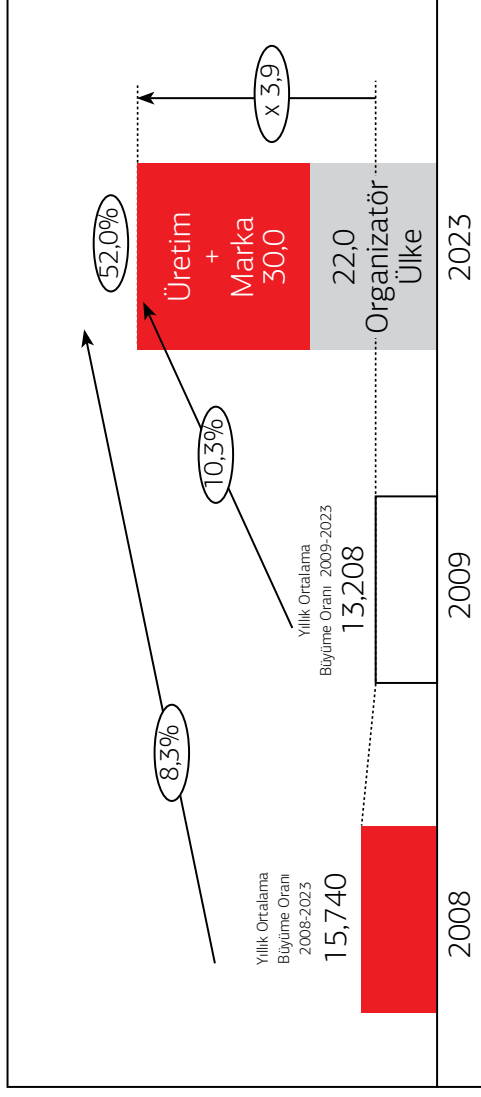
- Reklamasyon oranı %
- Geri gelen eşya istatistikleri

Hizmetler

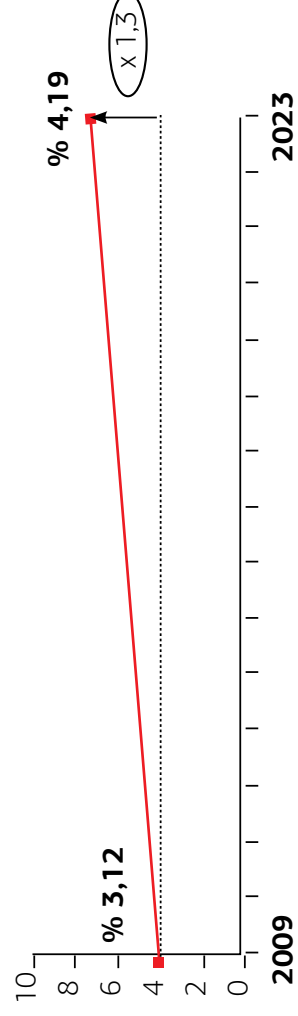
- Hazırgiyim sektöründe tasarımın ar-ge olarak kabul edilmesi
 - Sektörün devlet yardımlarından aldığı pay
 - Ülkemiz ile rakip ülkelerin üretim maliyetlerinin karşılaştırılması
 - Rakip ülkelerin uyguladığı devlet destekleri
- Temel Yetkinlikler**
- Meslek liseleri ve üniversite mezunlarının istihdamda payı
 - Bilgisayar destekli entegre yönetim sistemi kullanılması

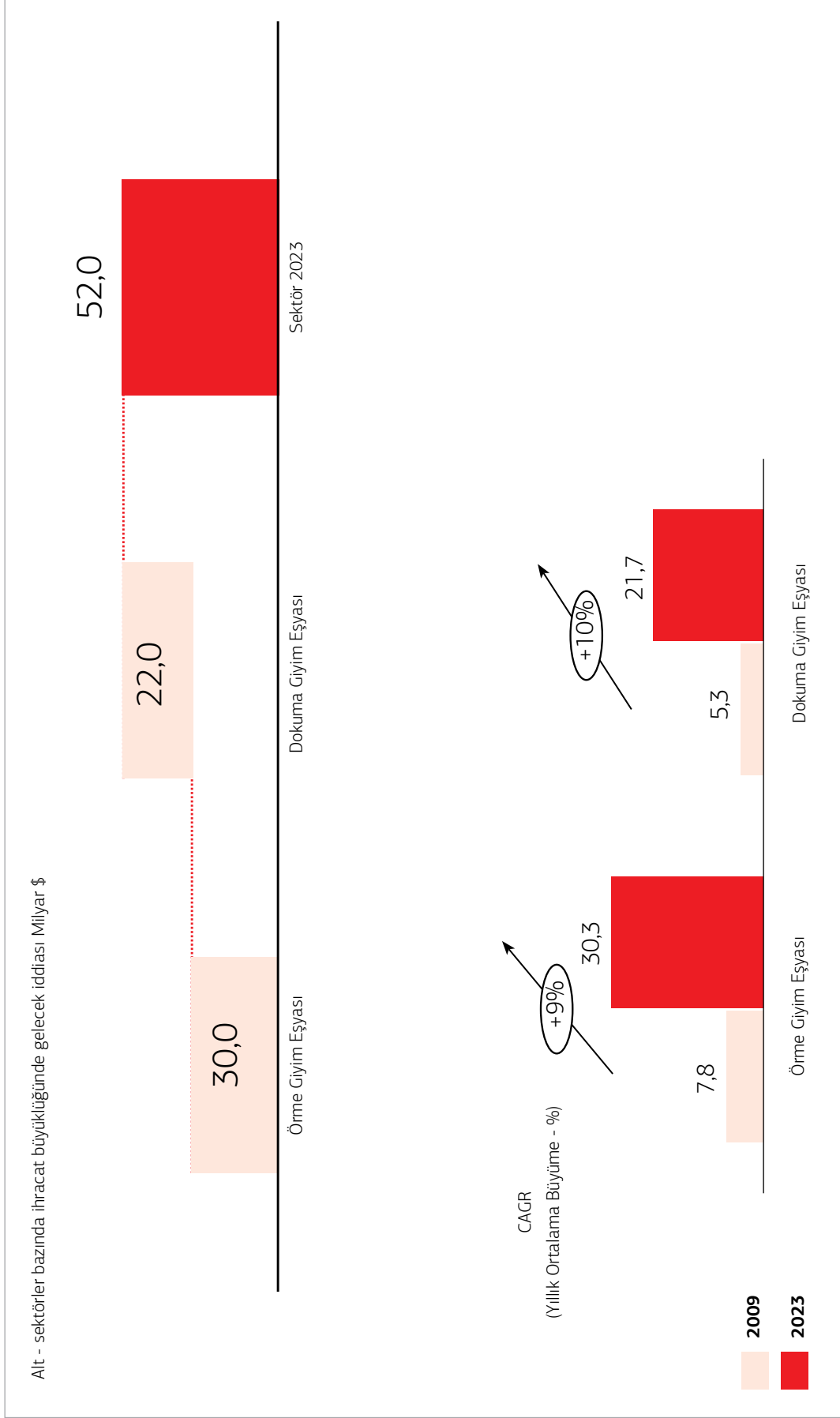
2023 VİZYONU: Rakiplerin Önüne Geçerek, Sürdürülebilir İhracat Büyümesi Sağlamak

İhracat Milyar \$
(Dünya 2023 öngörüsü
740 Milyar \$)

Dünya ilgili sektör ticareti
içinde Türkiye'nin
payı %

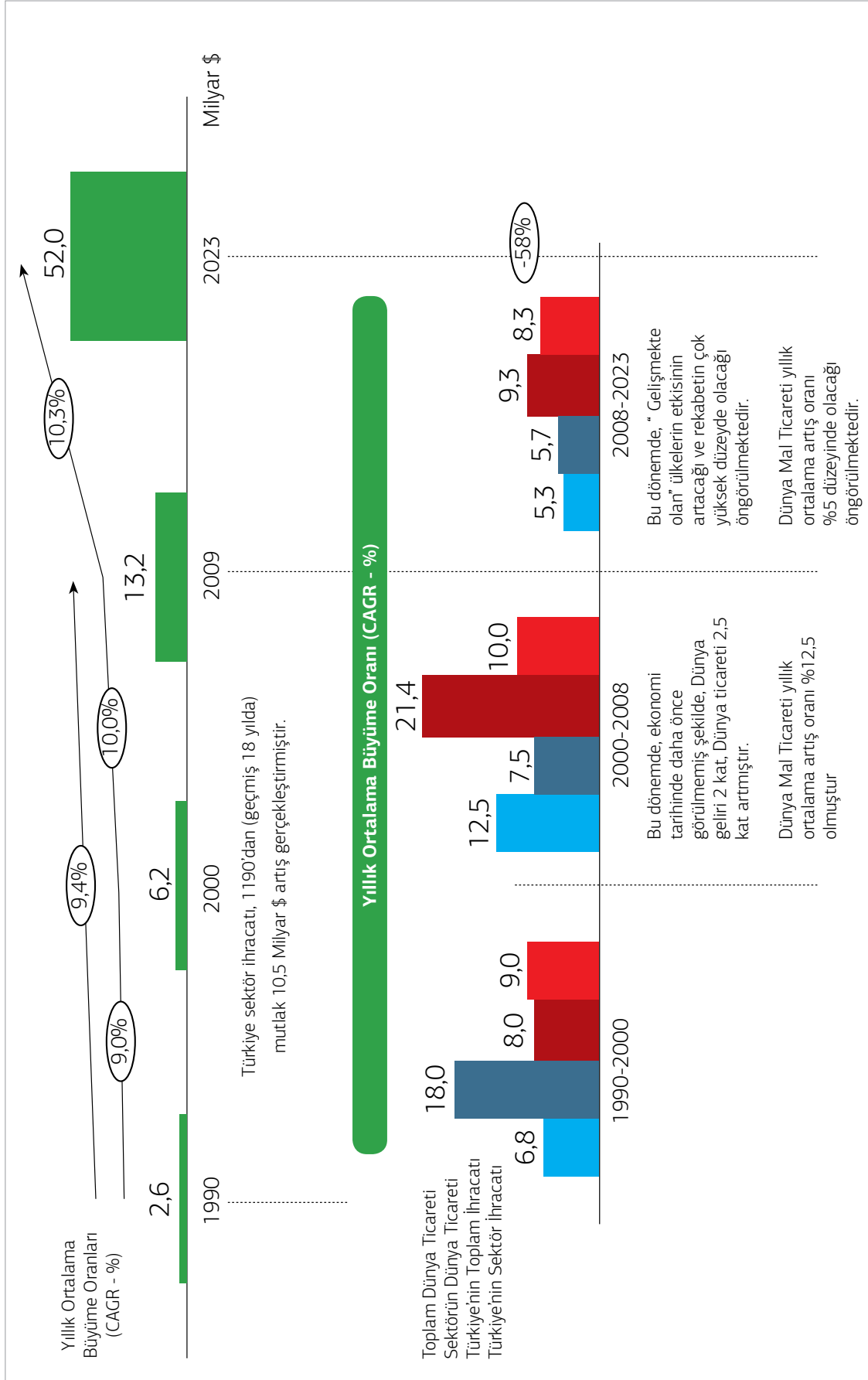

	2009	2013	2018	2023
SEKTÖR DÜNYA TİCARETİ (Milyar \$)	425	530	810	1240
TÜRKİYE'nin SEKTÖR DÜNYA TİCARETİ İÇİNDE PAYI (Milyar \$)	3,11	3,96	3,95	4,9
Yıllık Ortalama Büyüme Oranı %				
		5,7%	10,3%	12,4%
İhracat Geliri Milyar \$	13,2	21	32	52
	2009	2013	2018	2023
	Birinci 5 Yıllık Dönem	İkinci 5 Yıllık Dönem	Üçüncü 5 Yıllık Dönem	

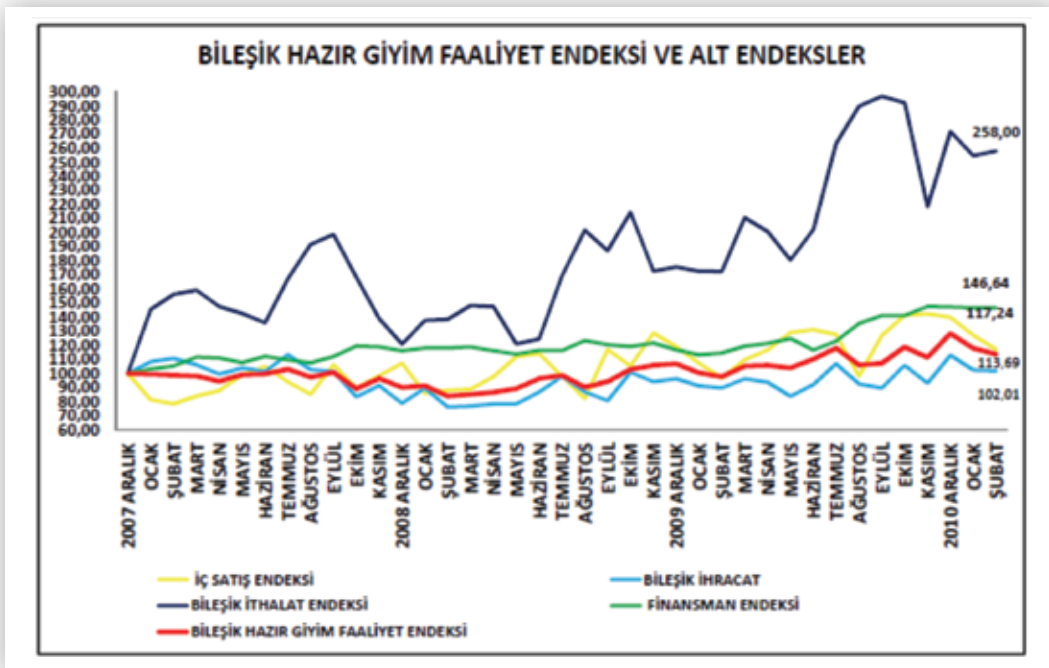
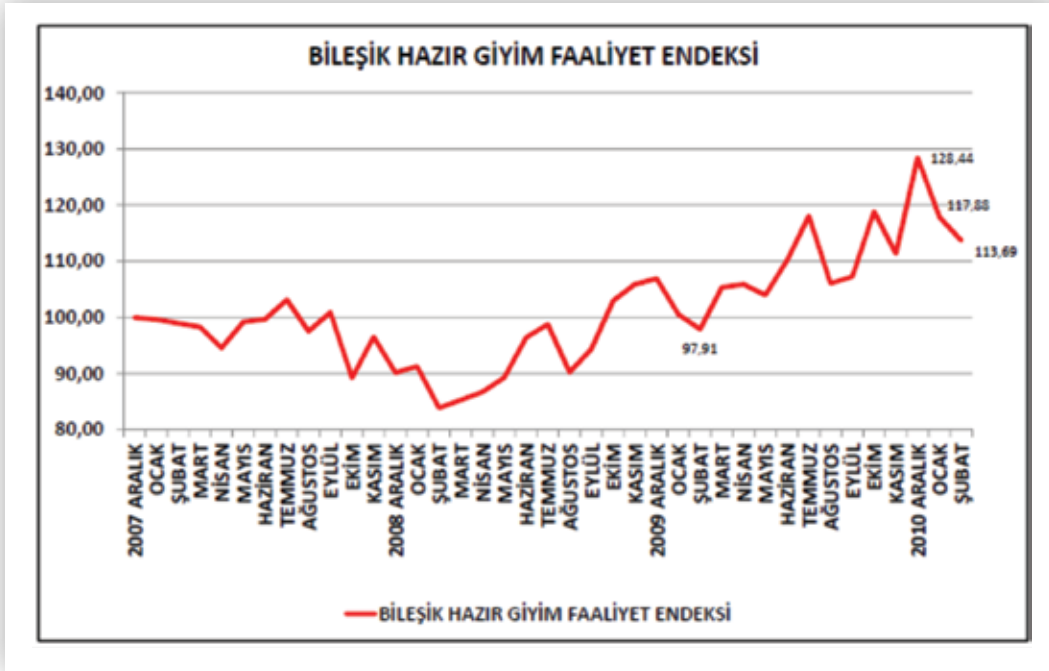
* Sektör dünya ticareti tahminleri sektör kurulu tarafından revize edilmiştir.

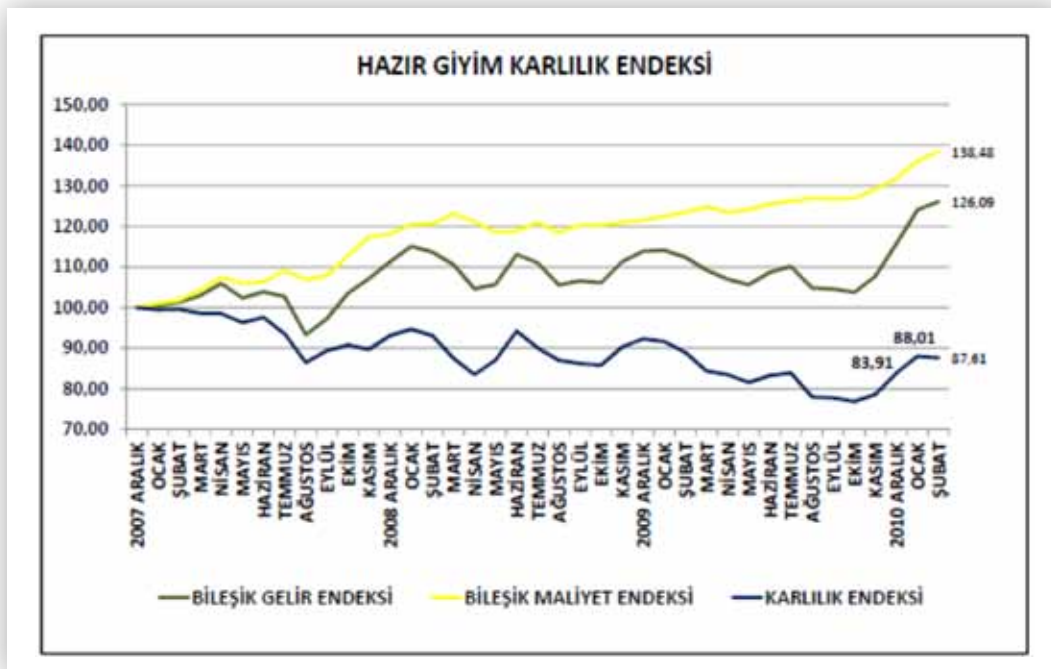
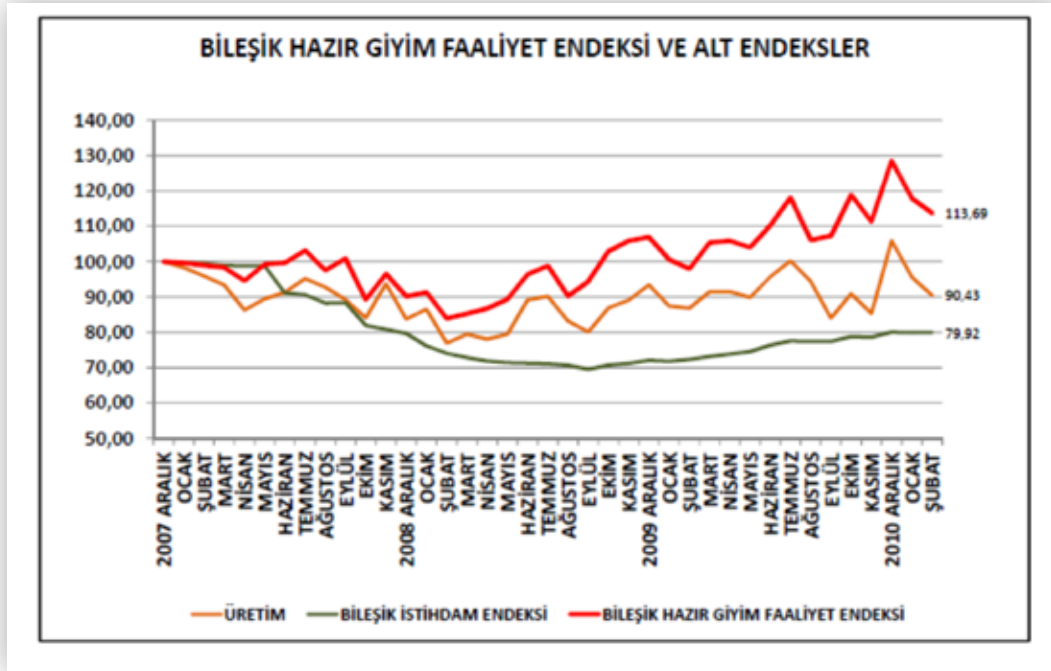
EK 3:

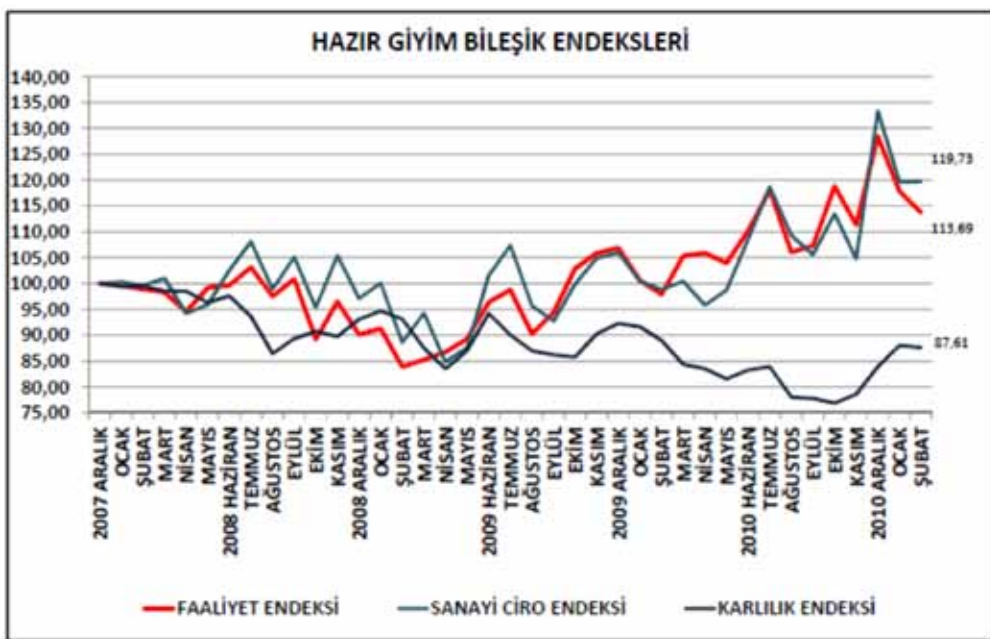
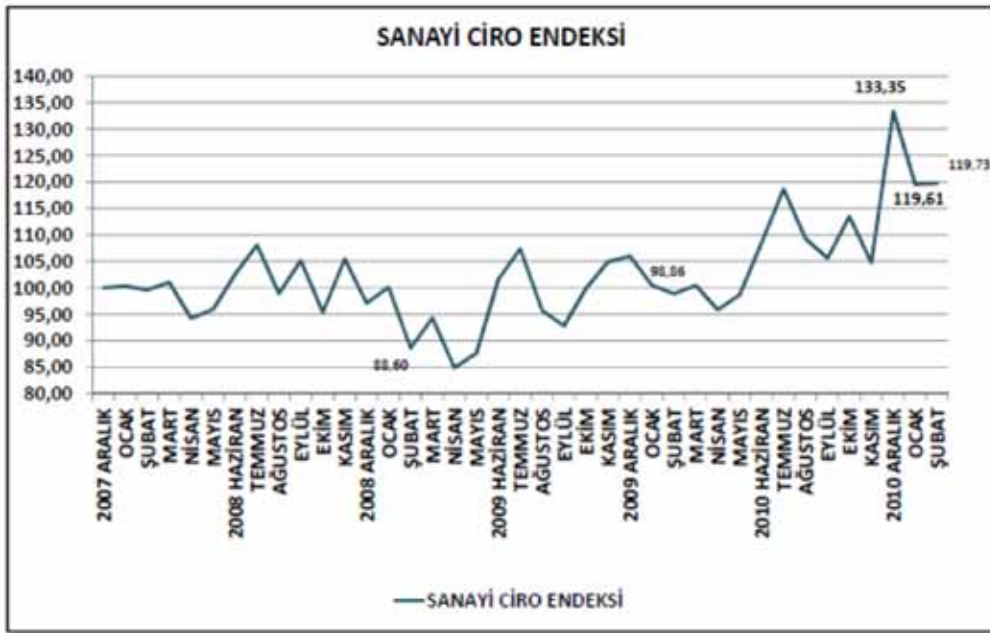
TGSD-ESDH HAZIR GİYİM SEKTÖR ENDEKSLERİ ŞUBAT 2011

Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği⁹

9 http://www.tgsd.org/index.php?option=com_phocadownload&view=section&id=5&Itemid=248

ENDESKLER	ARALIK	OCAK	ŞUBAT	OCAK
BİLEŞİK FAALİYETLER	128,44	117,88	113,69	↓
İTHALAT	271,89	254,64	258,00	↑
FİNANSMAN	147,27	127,16	146,64	↑
İÇ SATIŞ	139,99	102,52	117,24	↓
İHRACAT	112,99	95,61	102,01	↓
ÜRETİM	105,87	79,87	90,43	↓
İSTİHDAM	80,02	79,87	79,92	→
KARLILIK	83,91	88,01	87,61	→
GELİR	115,73	124,08	126,09	↑
MALİYET	131,82	136,07	138,48	↑
CİRO	133,35	119,61	119,73	→

	MART	NİSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL	EKİM	KASIM	ARALIK	OCAK	ŞUBAT
KARLILIK	↓	↓	↓	↑	↑	↓	↓	↓	↑	↑	↑	→
GELİR	↓	↓	↓	↑	↑	↓	↓	↓	↑	↑	↑	↑
MALİYET	↑	↓	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑	↑

Tasarım:

fikrialem

ANKARA

Cinnah Caddesi Güneş Sokak 17/2 Çankaya
T| +90 312 466 20 10 F| +90 312 466 20 01

İSTANBUL

Akatlar Mah. Hare Sokak No: 16 Beşiktaş
T| +90 212 284 84 20 F| +90 212 279 91 67

www.fikri-alem.com.tr